28 ՕԳՈՍՏՈՍ 2003 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 153 (2838)

Ազգ
Azg
armenian daily

«Առանց Սադդամի Իրաքն ավելի մեծ սպառնալիք է»

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 27 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Եկող տարի ԱՄՆ-ում նախագահական ընտրություններում Դեմոկրատական կուսակցության նախագահի ամենաուժեղ թեկնածու, Վերմոնթի նախկին նահանգապետ Հովարդ Դինը խստորեն քննադատել է նախագահ Բուշի իրաքյան քաղաքականությունը եւ հայտարարել, որ իրենց կարծիքով, «Իրաքի այժմյան իրավիճակը ավելի վատ է, քան Սադդամ Հուսեյնի ժամանակ»:

Ընտրական կամպանիա իրագործող նախագահի թեկնածուն, ամերիկյան տարբեր հեռուստաընկերություններին տված հարցազրույցներում հայտարարել է, որ իրենք միշտ էլ դեմ են եղել իրաքյան պատերազմին: Օրեգոնի նահանգային հեռուստածրագրով ելույթի ժամանակ Դինն ասել է. «Նախագահ Բուշի հավաստիացումներին հավատալով, սխալ կերպ մտանք Իրաքի պատերազմի մեջ: Այնտեղ իրավիճակը գնալով ավելի է վատանում: Իրաքի բռնազավթման համար Բուշը պնդում էր, որ «Ալ Ղաիդան» բնավորված է այդ երկրում: Սակայն, այժմ պարզ է, որ դա այդպես չէ, ինչը ԱՄՆ-ի համար շատ վատ է»:

CNN-ին տված հարցազրույցում էլ Դինն ասել է, որ իրաքյան գործողություններում ամերիկյան կողմի պարտության դեպքում, «Ալ Ղաիդան» Իրաքը «նետահարելու» մրցույթ է ստեղծելու, ինչը, իրենց տեսակետից, Սադդամի իշխանության ժամանակից ավելի վտանգավոր կլինի: Լիբերալ հայացքներով հայտնի Դինը, Դեմոկրատական կուսակցությունից Իրաքի պատերազմին դեմ նախագահի միակ թեկնածուն է:

ՍՏՈՒԳՎԱԾ

Նոր հայերը Թուրքիայում

Նրանցից ձախողակները հավաքվում են Գում Գափուում, հայկական եկեղեցիների բակում ու հայհոյում Հայաստանին

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Ստամբուլ,
Օգոստոսի 23

Ավանցի 48-ամյա Միքայելին Գում Գափու թաղամասում Միխա բաբա են կոչում: Միխա բաբան երկու տարի կնոջ եւ կրտսեր որդու հետ բնակվում է Ստամբուլում, սովորել է թուրքերեն եւ նոր արհեստ:

Ստամբուլում, Թուրքիայի մյուս քաղաքներում Հայաստանից հեռացածների թիվը 25-30 հազար է, որոնց մի մասը՝ ձախողակ, այս օտար երկրում շարունակում են ապրել ավելի վատ, քան հայրենիքում:

«Երեւանի կանաչապատ տարածքների խողովակների մի մասը ես եմ տեղադրել», ասում է Միխա բաբան եւ ավելացնում, որ երկար տարիներ եռակցող է եղել:

Հիմա Միխա բաբան Գում Գափուի թաղման բյուրոներից մեկում, որի տնօրենը թրքախոս հայ է, դագաղագործ է եւ ամսական աշխատում է ավելի քան 150 դոլար:

Գում Գափու թաղամասի այս փողոցում կիրակի օրերին հայերը վաճառում են Հայաստանի արտադրության ապրանքներ:

«Չէ, միայն հայ մեռելների համար չեմ դագաղ պատրաստում: Ստամբուլը մեծ քաղաք է, լինում են դժբախտ պատահարներ, եւ երբեմն անհրաժեշտություն է լինում քրիստոնյա վրացու, սեւամորթի համար դագաղ պատրաստել», ասում է նա:

Կրտսեր որդին՝ 18-ը չլրացած, օգնում է հորը:

«Երիտասարդ է ու մեռել է տեղափոխում: Ամեն մեռելի համար վճարում են 100 մլն լիրա: Չորս ընկերներով են տեղափոխում, յուրաքանչյուրին՝ 25 մլն, ինչը 20 դոլար չի կազմում: Մենք այստեղ դժվարությամբ ենք ապրում: Երբեմն ստիպված եմ լինում մեռել լողացնել», ասում է Միխա բաբան: Տես ♦ էջ 4

ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

«Կոսովոյի մոդելը» կօգտագործվի՞ ղարաբաղյան խնդրի լուծման մեջ

ԲԱՔՈՒ, 27 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանական մամուլի համաձայն, ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները ՄԱԿ-ի ներկայացրած «Կոսովոյի մոդելի» նման նոր առաջարկություններ են մշակել ղարաբաղյան խնդրի լուծման կապակցությամբ: Ադրբեջանի արտաքին գործերի նախարարության մամուլի ծառայության ղեկավար Մաթին Միրզան հայտարարել է, որ մշակված առաջարկությունների փաթեթը դեռեւս չի ներկայացվել նախարարության քննարկմանը եւ ավելացրել, որ ներկայացվելու դեպքում էլ այն չի կարող ընդունելի լինել Ադրբեջանի համար:

«Մուսավաթ» կուսակցության փոխնախագահ եւ քաղաքագետ Գաբիլ Հուսեյնլին հայտնել է, որ «Կոսովոյի մոդելի» համաձայն, բոլոր տեղական իրավասությունները՝ սկսած բյուջեից մինչեւ տարածքային միավորի որոշումը, ինչպես նաեւ խորհրդարանի եւ նախագահի ընտրությունների անցկացման իրավասությունը, անցնելու է Լեռնային Ղարաբաղին, եւ որ Լեռնային Ղարաբաղը Ադրբեջանի կազմում մնալու է որպես տարածքային միավոր: Հուսեյնլին հայտնել է, որ նման դեպքում Լեռնային Ղարաբաղը կարող է ներկայացվել որպես միջազգային իրավունքի անկախ սուբյեկտ, այսինքն, կարող է ձեռք բերել բարձր պետական կարգավիճակ, ինչը պաշտոնական Բաքվի համար անընդունելի է, քանի որ այդ դեպքում Լեռնային Ղարաբաղը ծեւականորեն կհամարվի որպես ադրբեջանական տարածք, եւ որոշ ժամանակ հետո այնտեղ բնակվող հայերը, հանրաքվե անցկացնելու միջոցով, կարող են պահպանել ինքնորոշման իրենց իրավունքը: Քաղաքագետն ասել է, որ ադրբեջանական պաշտոնական մարմինները պետք է ամեն ինչ անեն, որպեսզի այդ «խայտառակ» առաջարկությունը քննարկման առարկա ընդհանրապես չդառնա:

Կառավարող «Ենի Ազերբայջան» կուսակցության անդամ, պատգամավոր Այդըն Միրզազադեն նույնպես ասել է, որ այդ մոդելը ամբողջությամբ չի կարող կիրառվել Ղարաբաղի հարցում: Նա ասել է, որ քաղաքական տեսակետից այդ մոդելը ղարաբաղյան խնդիրը չի լուծում, քանի որ Լեռնային Ղարաբաղում իրավիճակը բոլորովին այլ է, քանի որ «այնտեղ մի պետություն բռնազավթել է այլ պետության տարածքները», եւ որ այնտեղ հրադադար է հայտարարված: Քաղաքագետն ասել է, որ հնարավոր է ղարաբաղյան խնդրի լուծման համար կիրառվեն «Կոսովոյի մոդելի» որոշ սկզբունքներ եւ ավելացրել, որ այդ մոդելը Ղարաբաղի հարցի կարգավորման համար «ամբողջությամբ քննարկման առարկա չի կարող լինել»:

«Ալիեւը մոտ ժամանակներս կվերադառնա»

ԲԱՔՈՒ, 27 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հաջողությամբ շարունակվում է Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի բուժումը եւ, բուժող բժիշկների կարծիքով, մոտ ապագայում նա կկարողանա վերադառնալ հայրենիք: Այս մասին Բաքվի «Լիդեր» հեռուստատեսության վաշինգտոնյան թղթակցին հայտնել է Ադրբեջանի վարչապետ Իլհամ Ալիեւը: «Թող ոչ ոք չանհանգստանա, պարոն նախագահը շատ ուժեղ անձնավորություն է: Նրա կյանքում անցյալում եւս միշտ եղել են նման իրադարձություններ: Նա այնպիսի մարդ է, որը չի ընկրկում ոչ մեկի եւ ոչ մի բանի առջեւ», նշել է Իլհամ Ալիեւը: Նախագահական ընտրությունների գործընթացում օրենքի հնարավոր խախտումների առնչությամբ Ի. Ալիեւը հայտարարել է. «Եթե այդպիսի բան տեղի ունենա, կարելի է համարել, որ դա մեզ հասցված հարված է: Եթե որեւէ մեկը մտածում է, որ նման ձեւով ծառայություն կմատուցի մեզ, սխալվում է: Նրանց, ովքեր այդ ճանապարհով կգնան, պատիժ է սպասվում»: Ինչպես հիշեցնում է «Նովոստի» գործակալությունը, Իլհամ Ալիեւը ԱՄՆ-ում ոչ պաշտոնական այցով գտնվում է օգոստոսի 21-ից, որպեսզի տեսակցի հորը՝ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւին, որը օգոստոսի 6-ից բուժվում է Քլիվլենդի կլինիկայում:

Թբիլիսին պնդում է ռուսական ռազմահանգրվանների դուրսբերումը սեղմ ժամկետում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 27 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պաշտոնական Թբիլիսին պնդում է ռուսական ռազմահանգրվանների դուրսբերումը վրացական տարածքից «ամենասեղմ ժամկետում», հայտարարել է Վրաստանի պաշտպանության եւ ազգային անվտանգության կոմիտեի նախագահ Իրակլի Բաթիաշվիլին, հաղորդում է «Ինտերֆաքսը»: Երեքշաբթի մի խումբ վրացի լրագրողների հետ նա այցելել է Ախալքալաքի ռուսական ռազմակայան: «Մոսկվան պետք է կատարի 1999 թ. ԵԱՀԿ Ստամբուլի գագաթաժողովի շրջանակում Վրաստանից իր ռազմակայանները հանելու վերաբերյալ ստանձնած պարտավորությունները», հայտարարել է խորհրդարանականը: Նա ասել է, որ «Ախալքալաքի ռազմակայանը որոշակի հետաքրքրություն է ներկայացնում Ռուսաստանի համար, սակայն ռազմավարական նշանակությունը, նոր իրողությունների հետ կապված, այն այսօր կորցրել է»: Բաթիաշվիլին հայտարարել է, որ «Վրաստանի իշխանությունները չեն նահանջի ամենասեղմ ժամկետում Ախալքալաքից եւ Բաթումից ռուսական ռազմահանգրվանների լուծարման իրենց սկզբունքային դիրքորոշումից»:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Թուրքիայում ավերվում է Հոռոմոսի վանքը

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ին կից Պատմական վայրերի եւ հուշարձանների պահպանության համաշխարհային հասարակական կազմակերպության («ԻԿՈՄՈՍ») Հայաստանի ազգային կոմիտեն առաջիկայում բողոքի ձայն կբարձրացնի Հոռոմոսի վանքի ավերման կապակցությամբ: Ինչպես նշեց կոմիտեի նախագահ Գագիկ Գյուրջյանը, Թուրքիայի տարածքում՝ Անիից դեպի հարավ գտնվող եկեղեցու պատերի արտաքին երեսի քարե շարվածքը հանվում է: Հայկական պատմամշակութային արժեք ներկայացնող հուշարձանի հանդեպ վանդալիզմի հերթական այս դրսեւորման առիթով կոմիտեն կդիմի ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ին, «ԻԿՈՄՈՍԻ» անդամ երկրներին:

ՄԱԿ-ից պահանջվել է վերականգնել Սեւրի դաշնագիրը

ՍՏՈԿՀՈԼՄ, 27 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Շվեդիայի մայրաքաղաք Ստոկհոլմում Սեւրի դաշնագրի 83-րդ տարեդարձի կապակցությամբ կազմակերպված հավաքույթի մասնակիցները եվրամիությունից եւ ՄԱԿ-ից պահանջել են վերականգնել Սեւրի դաշնագիրը եւ այն պարտադրել Թուրքիային՝ ստեղծելով Քրդստան պետություն: Ըստ Կ. Պոլսում հրատարակվող «Մարմարա» թերթի, հավաքույթին մասնակցել են տարբեր կուսակցությունների ու կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ: Այդ հարցադրումով կազմակերպվել է նաեւ ստորագրահավաք, եւ ցուցակը պետք է հանձնվի Շվեդիայի արտգործնախարարին:

ԴՊՐՈՑ

Մեր կրթական համակարգն այս տարի էլ կմնա նույնը

Հայ ավանդական ու խորհրդային դպրոցի ավանդույթներից հեռու...

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Նոր ուսումնական տարում Հայաստանի կրթական համակարգում միակ նորությունը հանրակրթական դպրոցների 4-5 դասարաններում «Հայոց եկեղեցու պատմություն» առարկայի դասավանդումն է: Կրթական բարեփոխումների կենտրոնի փոխտնօրեն Գագիկ Միքայելյանի հավաստմամբ, կրթական համակարգում այլ փոփոխություն չի լինելու: Դպրոցական դասագրքերն ու ուսումնական ծրագրերը նույնն են, օպտիմալացման ծրագիրը՝ նույնպես: Պետական 1400 դպրոցների կողքին էլի կլինեն տարբեր տեսակի ու որակի մասնավոր դպրոցներ, որոնց վարձավճարը տարեկան մոտ 350-400 դոլար է: Փոխտնօրենի խոսքով, մասնավոր դպրոցների թիվը տարեցտարի նկատելիորեն կրճատվում է՝ 40-ից կանոնավորապես գործում են 15-ը: Ինքնին հասկանալի է, որ փորձագիտական նոպաստակներով բացված մասնավոր դպրոցներից շատերն ուղղակի չեն դիմանում ժամանակի փորձությանը: Տես ♦ էջ 2

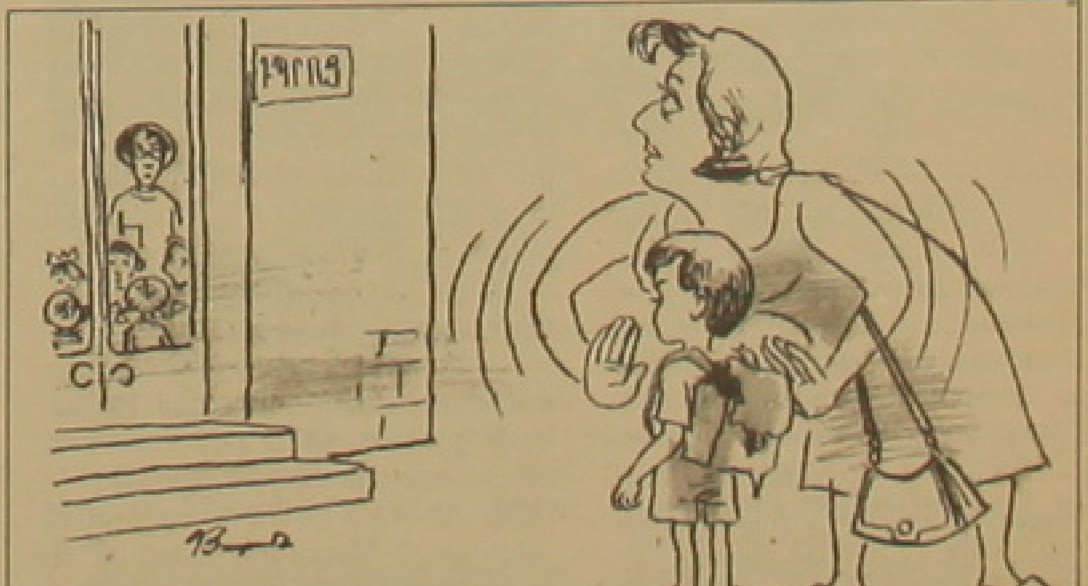

«ՄԻՍՍ ՀԱՅԱՍՏԱՆ-2003»

Գեղեցիկը կփրկի՞ մեզ

Հայտնի ասույթը՝ «գեղեցկությունը կփրկի աշխարհը», փոխանցվում է դարեդար եւ հիացնում դիցաբանությունից մեզ հասած Աֆրոդիտե աստվածուհուն բաժին ընկած կռվախնձորը, եւ այդ պահից սկսվեց գեղեցկության մրցույթը:

Հայաստանում գեղեցկության մրցույթներն առաջին անգամ կազմակերպվել են 1996 թ.: Մինչ այժմ «Միսս Հայաստան» տիտղոսին արժանացել են՝ 1996-ին՝ Կարինե Խաչատրյանը, 1997-ին՝ Անգելինա Բաբաջանյանը, 1998-ին՝ Գոհար Հարությունյանը, 2000-ին՝ Քրիստինե Բաբայանը, 2001-ին՝ Իրինա Թովմասյանը եւ 2003-ին՝ Լուսինե Թովմասյանը: Ի դեպ, Իրինան եւ Լուսինեն քույրեր են:

Այսպիսով, նախորդ օրը հայտնի դարձավ «Միսս Հայաստան-2003» գեղեցկության ու նրբագեղության մրցույթի հաղթողը, մեկ անգամ եւս նշեմ՝ Լուսինե Թովմասյան, այլ ոչ թե Թադեւոսյան, ինչպես երեկ հայտարարեց բեմահարթակից վարողը եւ նույն սխալը կրկնեցին բազմաթիվ լրատվամիջոցներ, թյուրիմացության մեջ գցելով շատերին, քանզի վերջին փուլ դուրս եկած 15 գեղեցկուհիների մեջ կային երկու Լուսինե՝ Թովմասյան եւ Սահակյան: Կազմակերպիչներին հիշեցնենք, որ նմանատիպ միջոցառումներ վարելու համար պետք է ընտրվեն այնպիսիները, որ նման աններելի սխալներ թույլ չտան:

Միջազգային կանոններին եւ չափանիշներին համապատասխան գեղեցկության եւ նրբագեղության մրցույթ անցկացնելու նպատակով 2000 թ. օգոստոսին հիմնադրվեց «Միսս Հայաստան» ազգային գործակալությունը, որն էլ համագործակցում է «Միսս Եվրոպա», «Միսս աշխարհ», ինչպես նաեւ այլ միջազգային կազմակերպությունների հետ: Մինչ օրս մեր գեղեցկուհիները մասնակցել են մի շարք միջազգային մրցույթների եւ ստացել են տարբեր մրցանակներ: «Միսս Հայաստան» ազգային գործակալության նախագահ, ՀՀ մշակույթի եւ երիտասարդության փոխնախարար Կարեն Արիստակեսյանի հրավերով 2003 թ. մրցույթի ժյուրիի կազմում էին «Միսս Ռուսաստան» ազգային մրցույթի նախագահ Նիկոլայ Կոստինը, «Միսս Ռուսաստան-2002», «Միսս Եվրոպա-2002» Սվետլանա Կորոլյովան, «Միսս Ուկրաինա» ազգային կոմիտեի փոխնախագահ Սերգեյ Նիկիտյուկը, «Միսս Վրաստան» ազգային կոմիտեի նախագահ Շալվա Սաղագաշվիլին, «Միսս Թբիլիսի-2002»-ի առաջին մրցանակակիր Նինո Գեորգաձեն, ՌԴ կինեմատոգրաֆիստների միության առաջին քարտուղար Բորիս Հայրապետյանը, «Միսս Հայաստան 1998» եւ «Միսս ԱՊՀ» Գոհար Հարությունյանը (որն այժմ բնակվում է ԱՄՆ-ում), Հայաստանի ժող. արտիստ Վիլեն Գալստյանը, ԱԺ պատգամավոր Հարություն Փամբուկչյանը, Հանրային ռադիոյի գործադիր տնօրեն Արմեն Ամիրյանը: Ժյուրիի կազմում էր նաեւ կազմակերպիչը՝ Կարեն Արիստակեսյանը: Վերջինս, շնորհավորելով 5 մրցութային տեղեր գրավածներին, համոզմունք հայտնեց, որ «նրանցից յուրաքանչյուրը կարող է արժանապատվորեն ու ազգային առանձնահատուկ նրբերանգով ներկայանալ եւ ներկայացնել մեր երկիրը միջազգային մրցույթներում կերտելով հայոց գեղեցկուհու կերպարը»: Իսկ Սվետլանա Կորոլյովան, Սերգեյ Մատյաշը, Սերգեյ Նիկիտյուկն իրենց ողջույնի խոսքում հույս հայտնեցին, որ «մեր մշակութային փոխանակությունները գեղեցկության մրցույթները եւ մոդելային բիզնեսի բնագավառը կունենան արժանի տեղ բարեկամական կապերի զարգացման գործում»:

Միջոցառման գլխավոր հովանավոր, Հայաստանի բաշխիչ էլեկտրական ցանցեր ՓԲԸ, ինչպես նաեւ մեկ տասնյակ հովանավորները իրենց գեղեցկուհիներին ընտրեցին լավագույն հնգյակից: Սակայն մի բան պարզ է դառնում, որ եթե կազմակերպիչները գոնե մեկ ժամ շրջեին մեր բուհերով, ապա իրոք ավելի հմայիչ գեղեցկուհիներ կգտնեին, քան նրանք, ովքեր (15 աղջիկ) ընտրվել էին 100 սկզբնական մասնակիցներից...

Մի փոքր միջոցառման ընթացքի մասին: Այն ձանձրալի ու անհետաքրքրական էր, ձգձգված, համեմված ավելորդ համերգային համարներով, որոնք օրվա խորհրդի հետ կապ չունեին: Այդ բոլորի կողքին հաջողված էր Անահիտ Աղասարյանի եւ Նիկոլայ Ծատուրյանի (արվեստի վաստակավոր գործիչ) դիցաբանական պատմություններից արված ծաղկափառ-բեմականացումը, որով էլ ի վերուստ հիմք են դրվել գեղեցկության մրցույթները: Հետաքրքրական եւ յուրովի էր կատարվել բեմի գեղարվեստական ձեւավորումը՝ հանձինս Մկրտիչ Մաթեւոսյանի եւ «Բրաբիոն ֆլորա սերվիսի», որը մեզանում առաջին անգամ բեմի վրա հավաքել էր երգող ջրային շատրվաններ:

Հուսանք, որ միջոցառմանը նկատված մի շարք թերություններին ու բացթողումներին գործակալությունն իր վերաբերմունքը ցույց կտա եւ դրանք առաջիկայում չեն կրկնվի: Իսկ այժմ ներկայացնեմ «Միսս Հայաստան 2003» գեղեցկության տիտղոսին արժանացած Լուսինե Թովմասյանի հետ հակիրճ զրույցը՝ հատուկ «Ազգի» ընթերցողների համար: Լուսինեն 17 տարեկան է եւ բնակվում է Արաբկիր համայնքում: Սովորում է «Ինտերլինգվա» լեզվագիտական համալսարանում: Մարդկանց մեջ գնահատում է համեստությունն ու բարությունը: Սիրում է Բ. Շոու, Վ. Տերյան, Լառոշֆուկո: Գույներից նախընտրում է դեղինը եւ բաց երանգները: Կյանքի նշանաբանն է՝ ներիր, որպեսզի ներված լինես:

– Լուսինե, սպասո՞ւմ էիր նման հաջողություն:

– Իհարկե, չէի սպասում:

– Ի՞նչ եք զգում այս պահին, երբ ձեզ բաժին հասավ «Միսս 2003»:

– Ես այնքան ուրախ ու երջանիկ եմ, որ չեմ կարող բառերի միջոցով արտահայտել իմ զգացումները:

– Ձեր կյանքում եղե՞լ են նման հաջողություններ:

– Այո, «Միսս Անդրկովկաս 2003», «Միսս թոփմոդել Հայաստան 2002», «Միսս ջրաշխարհ 2000»-ին առաջին տեղը: Սակայն «Միսս Հայաստան 2003» տիտղոսն իմ կյանքում, կարծում եմ, կտրուկ շրջադարձ կլինի:

– Կցանկանա՞ք մասնակցել միջազգային մրցույթներին:

– Առայժմ չգիտեմ, կարծում եմ, որոշ ժամանակ է պետք, որ այս հաջողությունն ու երջանկությունը վայելեմ, որն, ի դեպ, եղել է իմ գիտակցական կյանքի մշտական երազանքը: Առայժմ թույլ տվեք մի փոքր ուշքի գամ եւ հետո լուրջ մտածել ու պատրաստվել «Միսս աշխարհ» առաջնությանը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Սվետլանա Կորոլյովան հանձնում է «Միսս Հայաստան-2003»-ի թագը:

2-րդ փուլին գեղեցկուհիները ներկայացան լողազգեստներով:

ՀԱԿԻՐՃ

Գերմանիայի զինվորական պատվիրակություն Հայաստանում

Օգոստոսի 27-ին Հայաստան ժամանեց Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության պաշտպանության նախարարության բարձրաստիճան պատվիրակությունը՝ բրիգադի գեներալ Յուրգեն Բոռնեմանի գլխավորությամբ:

Առաջին անգամ աշխատանքային այցով Հայաստան ժամանած գերմանական ռազմական պատվիրակությանն ընդունեցին Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը եւ Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ-պաշտպանության նախարարի առաջին տեղակալ, գեներալ-գնդապետ Միքայել Հարությունյանը:

Հանդիպումների ընթացքում քննարկվեցին հայ-գերմանական ռազմական համագործակցության զարգացման հնարավորություններն ու հեռանկարները, կարեւորվեց համագործակցության իրավապայմանագրային դաշտի ձեւավորումը: Կարծիքներ փոխանակվեցին տարածաշրջանային եւ միջազգային ռազմաքաղաքական գործընթացների շուրջ:

ՀՀ ՊՆ լրատվության եւ քարոզչության վարչություն

Բացվեց Հենրիկ Լիլոյանի հուշատախտակը

Երեկ Երեւանի Մաշտոցի պողոտայի թիվ 15 հասցեում ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի ձեռքով բացվեց ժուռնալիստ, դիվանագետ, պատմաբան եւ պետական գործիչ Հենրիկ Լիլոյանին (1932-1999 թթ.) նվիրված հուշատախտակ, որի հեղինակն է քանդակագործ Աշոտ Ադամյանը:

Հենրիկ Լիլոյանի անունը լավ հայտնի է 60-ականներից: Երեւանի համալսարանն ավարտելուց հետո երկար տարիներ զբաղվել է ժուռնալիստիկայով, ապա աշխատել է Հայաստանի կենտկոմում, որտեղ մասնավորապես եղել է Հայաստանի ղեկավար Յակով Զարոբյանի օգնականը: 1970-75 թթ. Հենրիկ Լիլոյանը դիվանագետ էր Ֆրանսիայում:

1982-89 թթ. Հենրիկ Լիլոյանը ղեկավարում էր ՀՍՍՀ արտասահմանյան տուրիզմի գլխավոր վարչությունը, հետո նույնպես վարելով մի շարք պատասխանատու պաշտոններ: Սակայն, չնայած ծանրաբեռն պետական գործունեությանը, Հենրիկ Լիլոյանը միշտ մնաց որպես ժուռնալիստ, հրապարակախոս՝ իր բազմաթիվ հրապարակումներով, «Ազգի» հիմնադրման սկզբից աշխատակցելով նաեւ մեր թերթին:

Մեր կրթական համակարգն այս տարի էլ կմնա նույնը

Սկիզբը՝ էջ 1

Այս ուսումնական տարում էլ թույլատրելի կլինի 6–6,5 տարեկաններին դպրոց ընդունելը: Մեզանում այս երեւույթն արդեն դարձել է խիստ ընդունելի եւ առանձնակի մտահոգություն չառաջացնող, իսկ Ռուսաստանում նոր ուսումնական տարվա շեմին հոգեբանները խորհուրդ են տալիս այդ տարիքի երեխաներին հոգեբանական հարվածի տակ չդնել՝ նկատի ունենալով նրանց մեջ ձեւավորվող անհասականության հիմքերը: Դպրոցում բավարար ուշադրության ու հոգատարության չարժանանալու դեպքում նրանք դառնում են նյարդային եւ լուրջ խնդիրներ ունենում: Նրանք առավելապես կարիք ունեն ծնողական ջերմության ու գուրգուրանքի, հետեւապես պետք չէ նրանց ժամանակից շուտ ներքաշել հոգսերի մեջ:

Ի դեպ, ըստ գիտության եւ կրթության նախարարության հանրակրթության բաժնի հաղորդած տվյալների, այս տարի Հայաստանում 6028-ով ավելացել է առաջին դասարանցիների թիվը, ինչը պայմանավորված է 6 տարեկաններին դպրոց ընդունելով:

Խորհրդային դպրոցի ավանդույթները հիրավի պահպանվում են Ռուսաստանում. կառավարության որոշմամբ հանրակրթական դպրոցներն այս տարի կանցնեն երկարօրյա պարտադիր ռեժիմի՝ դպրոցականներին հնարավորություն տալով անվճար զբաղվելու սպորտով ու զանազան խմբակներով: Իսկ խորհրդային դպրոցի ավանդույթներից գրեթե հրաժարված հայաստանյան դպրոցներում այս տարի էլ խմբակները կլինեն վճարովի, դրանցից օգտվողներն էլ՝ սակավաթիվ: Մեր կառավարությունը դեռեւս հեռու է դպրոցականների առողջության ու ընդհանուր զարգացման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելուց: Դպրոցահասակներին լիարյուն ու հագեցած կյանքով ապահովելը, երեւանյան բակերի «պատերոյական» ազդեցությունից նրանց կտրելը, միմյանց հարգալից ու սիրալիր վերաբերվել ուսուցանելը մեզանում դեռեւս չեն դարձել պետական հոգածության խնդիրներ: Ահա թե ինչու վերջին ժամանակներս շարունակաբար բախվում ենք այնպիսի մերժելի երեւույթների, ինչպիսիք են կոպտությունը, ծեծը, սպանությունները: Դրանց արմատները պետք է փնտրել մանկապարտեզներում, դպրոցներում, մեր մեջ...

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Օրը ցերեկով, առանց նույնիսկ տանտերերի կարծիքը հարցնելու, աճուրդի է հանվել ՀՀ ԳԱԱ ընդհանուր եւ անօրգանական քիմիայի ինստիտուտին պատկանող հարակից կանաչ գոտին: Գրիբոյեդովի փողոցից պարսպով առանձնացված ինստիտուտի բակում տարիների կենսագրությամբ ստվերախիտ այգի է՝ պտղատու եւ դեկորատիվ ծառաթփատեսակներով: Կանաչի ու թթվածնի առկայությունը պարզապես անհրաժեշտություն է մշտապես քիմիական նյութերի հետ գործ ունեցող գիտաշխատողների համար:

Ըստ սահմանված նորմատիվների, բոլոր քիմիական ինստիտուտներն անվտանգության գոտիով պիտի առանձնացվեն շրջակայքից: Կապված աշխատանքների բնույթից, այդ գոտին կարող է տարածվել մինչեւ 100-150 մետր: Անցանկալի, վտանգավոր իրողությունների, նույնիսկ աղետի հավանականությունն առավել քան իրական է, եթե ձախողվեց որեւէ քիմիական ռեակտի եւ խաչակրաց արշավանքի թիրախը փոխվել է նոր ուղղությամբ:

Ինստիտուտի գլխին չարագույժ ստվերներ սկսեցին պտտվել դեռեւս վաղ գարնանը, երբ հայտնվեցին կասկածելի անձինք ու սկսեցին չափագրումներ կատարել: Աշխատակիցների մտավախությունը շատ շուտով արդարացավ: Ինստիտուտի տնօրեն, քիմիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Սեւան Դավթյանն անմիջապես նամակ հղեց քաղաքապետարան, սակայն այն վայրէջք կատարելով թաղապետարանում, կրկին վերադարձավ ինստիտուտ: Պատասխանեցին, թե հաս-

ցիա կամ գործընթաց: Նոր կառուցվելիք բնակելին, ըստ հողահատկացման փաստաթղթերի, կառուցվելու է հենց այդ տիպի լաբորատորիաներից մեկի քթի տակ, ծառատնկված 3000 քմ տարածքում:

Երեւում է քաղաքի կենտրոնական հատվածներում այլեւս չկան առանձնատների ու բնակելիների բիզնեսի կատաղի մոլուցքին զոհ դառնալու ենթակա հողակտոր կամ կանաչ գո-

տասության ներքին տարածքում բոլոր մասնավոր շինությունների հողահատկացումները կատարվում են քաղաքաշինության կանոնների համապատասխան: «Ես համոզված եմ, որ այս հողերի առք ու վաճառքում մեծ դեր է խաղացել կաշառքի գործոնը, հակառակ դեպքում իրադարձություններն այսքան արագ չէին զարգանա», ասում է Սեւան Դավթյանը:

Ապօրինի ներխուժում Ընդհանուր եւ անօրգանական քիմիայի ինստիտուտի անվտանգության գոտի

«Նույնն է, թե մեկը մտնի տունդ եւ առանց քո իմացության զբաղեցնի սենյակներից մեկը», ասում է տնօրենը

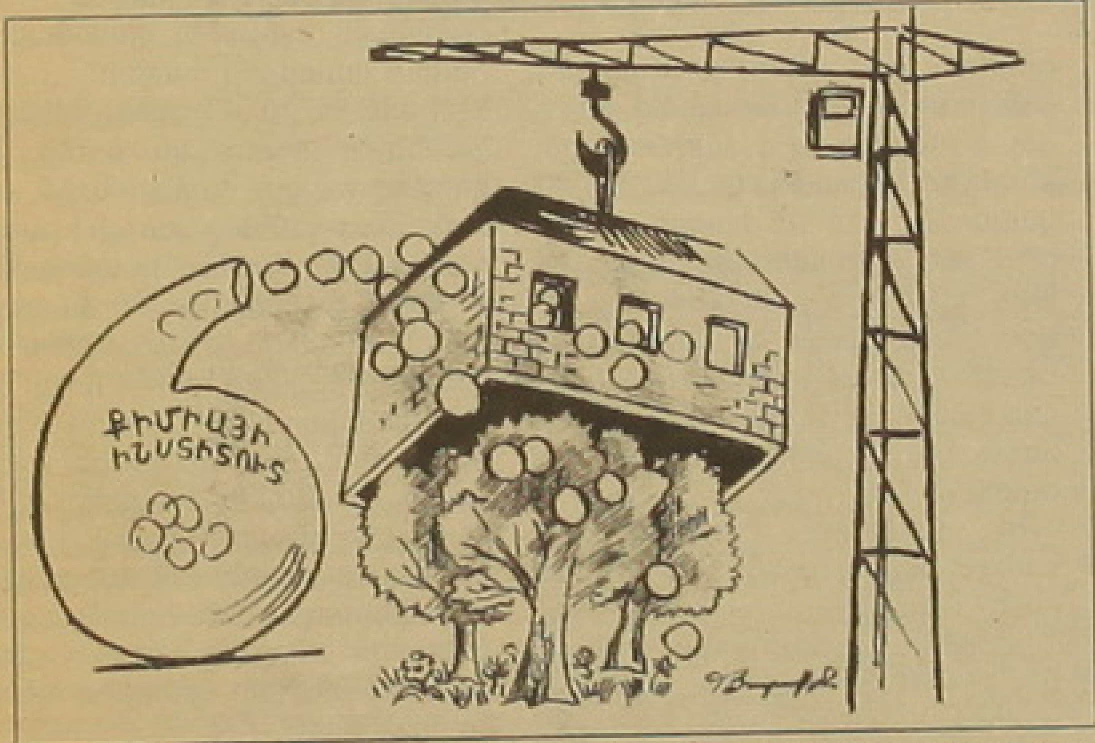

Ինստիտուտի փոքրիկ անտառակի մյուս կողմում միանգամից երեք կառույցի բուռն շինարարություն է ընթանում: Դրանցից մեկը նույնպես ներխուժել է ինստիտուտի տարածք: Երբ հիմքերը նոր-նոր էին զգում, աշխատողներն ահազանգեցին թաղապետարան եւ ոստիկանություն, բայց մնացին ապշահար, երբ դրանից հետո շինարարության թափն ավելի արագացավ: Սկսեցին աշխատել նաեւ գիշերները: Սեւան Դավթյանը հիշատակում է մեկ այլ ուշագրավ փաստ եւս. քաղաքաշինության նախարարության գեոդեզիայի վարչությունում իրեն ու փոխտնօրենին ցույց են տվել հողահատկացման վերաբերյալ ամսի 13-ի թվագրության փաստաթուղթ, որի վրա, սակայն, ստորագրություններ չկային: Հետո արդեն ստորագրված վիճակով փաստաթուղթը եղել է հետին՝ ամսի 11-ի թվագրությամբ:

Ինստիտուտի աշխատողները խիստ զայրացած են: Տնօրեն Սեւան Դավթյանը մտավախություն է հայտնում, որ հուզական այս լարվածությունը կարող է հանգել անկանխատեսելի իրողությունների, օրինակ բախման շինարարների հետ: Փաստորեն զավթված տարածքը պատկանում է ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիային, ժամանակին տրամադրվել է նրան՝ անհատույց եւ անժամկետ:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Մանրամծեղ չինովնիկներն «ուտում» են շարքային ուղեւորի կյանքը

Օդանավակայանի անունը փոխեցին, բայց դրամ շարունակում են շորթել

«Արմենիա» միջազգային օդանավակայանում (նախկինում՝ «Զվարթնոց») Հայաստանից հեռացող շարքային ուղեւորներից փող են շորթում, նվազագույնը՝ օդանավակայանի չինովնիկները փորձում են փող շորթել:

Օգոստոսի 4-ին Երեւան-Ստամբուլ չվերթով Թուրքիա մեկնող **«Ազգի»** թղթակցից դրամ խնդրեց չինովնիկներից մեկը, որի պարտավորությունների եւ լիազորությունների շրջանակը ուղեւորների ձեռքի ճամպրուկների պարունակությունը ստուգելն է:

«Մի հինգ դոլար դիր «պասպորտիդ» մեջ ու տուր», ասաց նա:

Իմ ճամպրուկի մեջ չկային պայթուցիկ, արգելված ապրանք, իմ գրպանի պարունակությունը չէր գերազանցում արտարժույթի սահմանված չափը, իմ անձնագիրը («պասպորտը») անթերի էր, ավելին՝ ես կրում էի օսլայած վերնաշապիկ, հետեւաբար՝ ինձ այդպես զզվանքով նայելու ոչ մի պատճառ չկար:

Ուղիղ երկու տարի առաջ Նյու Յորք մեկնելիս կրկին փորձեցին փող շորթել: Ստիպված էի ցույց տալ լրագրողի փաստաթուղթը, այսինքն՝ չարաշահել «պաշտոնական» դիրքը:

Վերջերս, 10 տարի Ռուսաստանում բնակվելուց հետո, Երեւան վերադարձավ բարեկամներիցս մեկը՝ ընտանիքով: Նրանից էլ էին փորձել փող շորթել: Ահա այսպես՝ «Արմենիա» միջազգային օդանավակայանում մանր չինովնիկները փող են շորթում շարքային ուղեւորներից, երբ ատամները կտրում են:

Երեկ պիտի մեկնեի Սոչի: Օդանավն ուշանում էր: Որեւէ ձեւով հնարավոր չէր ճշտել, թե ինչքան է ուշանում: Օդանավակայանում տեղեկատու չկա: Դիմում եմ համազգեստով աշխատակցին՝ տեղեկատու չկա՛: Այնպես է նայում քեզ (ներողություն՝ բուք հայացքով), կարծես նրանից ուրիշ բան ես ուզում: Հարցնում ես երրորդին, չորրորդին... Ցմփոր մեկն էլ քեզ խորհուրդ կտա զանգահարել ՀՀ նախագահի գրասենյակ:

ՀՀ նախագահի մամլո ծառայությունից «Ազգին» տեղեկացրին. «Նախագահի վերահսկողության ծառայությունն այս օրերին օդանավակայանում անցկացնում է ստուգումներ սպասարկման ոլորտում»: Մեզ նաեւ ասացին, որ ուղեւորների նկատմամբ ոչ պատշաճ վերաբերմունքի պատճառով օդանավակայանի մի քանի աշխատակիցներ արդեն ազատվել են աշխատանքից:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Հ. Գ. Զայրույթս թղթին հանձնելու նպատակով օդանավակայանից վերադարձա **«Ազգ»** եւ 1-87 տեղեկատուով ճշտեցի, որ Երեւան-Սոչի չվերթը նախատեսված է 19:00-ի սահմաններում:

Աննախադեպ կարկուտ

ԱՇՏԱՐԱԿ, 27 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Արագած լեռան գագաթին կուտակված ամպերը մոտալուտ աղետի սպառնալիքը զգացնել տվեցին Արագածի տարածաշրջանում հացահատիկի բերքահավաքի դուրս եկած հնձվորին: Երեկ երեկոյան ժամը 21.00-ի սահմաններում 40 րոպե անընդմեջ տեղացած կարկուտը վնասաբեր եղավ բոլոր 22 համայնքների համար: Գրեթե ամբողջությամբ տուժեցին ավելի քան 2 հազար հեկտար ցանքատարածությունները՝ կարտոֆիլը, ցորենը եւ գարին: Տարերքի հարվածը հատկապես ուժգին էր Ծաղկահովիտ, Ամրե-Թազա, Վարդաբլուր, Ալագյազ, Շենկանի եւ Սանգյառ համայնքներում: Կարկուտի շերտը հողի վրա տեղ-տեղ այնքան հաստ էր, որ պահպանվել է մինչեւ այժմ: Ընկույզի մեծության հասնող կարկուտի հարվածներից վնասվել են շինություններ, ջարդվել տանիքներ: Տարածաշրջանում բնակվող տարեցներն անգամ նման ուժգնության տարերք չեն հիշում:

Մարզային իշխանության կողմից ստեղծված հանձնախումբն այժմ տեղում ուսումնասիրում է վնասի չափերը: Արագածի տարածաշրջանը, ի դեպ, այս տարի երկրորդ անգամ է ենթարկվում բնության տարերքի հարվածներին. գարնանը ուժեղ քամիների եւ ձնհալի հետեւանքով առաջացած հեղեղների զոհ դարձան ցանքատարածությունները, քանդվեցին շինություններ, ճանապարհներ եւ կամուրջներ:

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայերից միայն լավն եմ տեսել»

Ասաց Սիրիայի գյուղատնտեսության նախարարը

Երեկ գյուղատնտեսության բնագավառում համագործակցության պայմանագիր ստորագրեցին Հայաստանի եւ Սիրիայի գյուղնախարարներ Դավիթ Լոքյանն ու Նուր ադ դին Մունան: Ստորագրման արարողությունից հետո Դավիթ Լոքյանը մանրամասնեց այն ոլորտները, որտեղ հնարավոր է երկու երկրների համագործակցությունը՝ բուսաբուծություն, թունաքիմիկատներ, հողերի աղակալման դեմ պայքար, վերամշակող ձեռնարկություններ: Նա հայտնեց, որ երկու գյուղնախարարներն այցելելու են Արտաշատի պահածոների գործարան, որտեղ գյուղացի- վերամշակող ձեռնարկություն-բանկ կապը հստակորեն գործում է: Համագործակցության ծրագրերում նախատեսվում է նաեւ գիտական փորձի, մասնագետների փոխանակում եւ վերապատրաստում: Հայաստանի գյուղնախարարն ընդգծեց երկու երկրների բարեկամական հարաբերությունների փաստը եւ հայկական համայնքի ապահով ու արժանապատիվ գոյությունը Սիրիայում, ինչը եղել է «շնորհիվ Հաֆեզ Ասադի եւ այժմ էլ Բաշար Ասադի»:

Նուր ադ դին Մունան եւս իր ելույթում անդրադարձավ Սիրիայի հայկական համայնքին, ասելով, որ ինքը 20 տարի ապրել է Հալեպում եւ տեղի հայերից միայն լավն է տեսել: Այնուհետեւ նա նշեց, որ գյուղատնտեսությունը Սիրիայում վերելք է ապրել 70-ական թվականներից: Եթե մինչ այդ Սիրիան հացահատիկը ներմուծում էր, ապա այժմ արտահանելու հնարավորություն ունի: Այդ երկրի գյուղնախարարը կարծիք հայտնեց նաեւ, որ հայ գործընկերներին կհետաքրքրեն Սիրիայից արտահանվող ցիտրուսները, ծիթապտուղը, պիստակը, խնձորը: Նա պատրաստակամություն հայտնեց Հայաստանին տրամադրել այն հաջողությունների գաղտնիքները, որոնց իր երկիրը հասել է գյուղատնտեսության բնագավառում:

Իր հերթին, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, Հայաստանի գյուղնախարարը նշեց, որ մենք եւս ունենք որոշակի փորձ, որն օգտակար կլինի սիրիական կողմի համար: Մասնավորապես Հայաստանում ավելի արագ են մուտք գործում սննդարդյունաբերության նոր տեխնոլոգիաները, ինչպես նաեւ բանկային համակարգի հետ գյուղատնտեսության գործակցությունն ավելի զարգացած է: Դավիթ Լոքյանը նշեց նաեւ Սիրիայից Հայաստանին որպես օգնություն տրամադրված խնձորի 20 հազար տնկիների, երաշտի ժամանակ 10 հազար տոննա ցորենի, ինչպես նաեւ աղակալած հողերի վերականգնման հարցում համագործակցության փաստը:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Հեռանկարը Հայաստանում կաշվի մշակման համատեղ ձեռնարկություններ ստեղծելն է

Երեկ «Արմենիա» հյուրանոցում բացվեցին հնդկական կաշվե եւ մարզական ապրանքների ցուցահանդեսն ու գործարար հանդիպումը, որին օրեր առաջ Հայաստանի առեւտրաարդյունաբերական պալատի հրավիրած մամուլի ասուլիսի ժամանակ անդրադարձել էր Հայաստանում Հնդկաստանի դեսպան Դեեպակ Վոհրան:

Ցուցահանդեսին ներկայացված էին ինչպես կաշվե կիսաֆաբրիկատ, այնպես էլ կաշվե ապրանքներ (կոշկեղեն, հագուստ, ձեռնոցներ եւ այլն): Չնայած ներկայացված ապրանքների սակավությանը, այդուհանդերձ, հայկական կաշվի մշակմամբ եւ կոշիկի արտադրությամբ զբաղվող մի շարք ձեռնարկությունների ներկայացուցիչների հետաքրքրությունն էր առաջացրել: Բնական է, որ կոնկրետ արդյունքների մասին խոսելը դեռեւս վաղ է:

Ցուցահանդեսի բացմանը ներկա էին նաեւ Հայաստանի առեւտրաարդյունաբերական պալատի նախագահ Մարտին Սարգսյանը, փոխնախագահ Արամ Վարդանյանը, Հայաստանում Հնդկաստանի դեսպանը: Վերջինս, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, վերստին ներկայացրեց ցուցահանդեսի նպատակները: Անդրադառնալով Հայաստանից արտահանվող անմշակ կաշվին հնդկական ընկերությունների միջոցով տեղում մշակելու եւ ապա արտահանելու հնարավորության «Ազգի» հարցին, Դեեպակ Վոհրան ասաց, որ դա իր նպատակն է: Նրա կարծիքով, Հայաստանի մուտքը ԱՊՀ-ին, մատչելի եւ որակյալ աշխատուժի առկայությունը մեր երկրում իրական հնարավորություններ են բացում Հայաստանում կաշվի մշակման համատեղ ձեռնարկություններ ստեղծելու համար, որի հումքը ձեռք կբերվի Հայաստանում եւ կներմուծվի Հնդկաստանից:

Կցանկանայինք անդրադառնալ մի տհաճ միջադեպի, որը բացառություն չի կարելի համարել: Դեսպանի եւ լրագրողների զրույցի թարգմանությունն այն աստիճան անորակ էր, որ դեսպանը նախ հարկադրված եղավ անգլերենի փոխարեն հայերեն պարզաբանումներ տալ, ապա հրաժարվել այդ թարգմանչի ծառայություններից: Որոշ օրինակներ արժե հիշատակել, երբ անգլերենի եւ հայերենի իմացության մակարդակը թարգմանչուհուն հնարավորություն չէր տալիս 15-ը տարբերել 50-ից, ագրոբիզնեսն՝ արդյունաբերությունից, իսկ ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաները թարգմանում էր լրատվական տեխնոլոգիաներ:

Ա. Մ.

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Հայերը Եթովպիայում

Մեր թերթի մարտի 19-ի համարում Եթովպիայի հայկական համայնքի մտահոգությունների մասին տպագրված Սաբրինա Ավագյանի հոդվածին է անդրադառնում Ադիս Աբեբայում ծնված, բայց արդեն 28 տարի Մ. Նահանգներում եւ ապա Կանադայում (Վանկուվեր) բնակվող, Հարվարդի իրավաբանական ֆակուլտետի շրջանավարտ, նույն համալսարանի Քենեդու անվան կառավարման բաժնից մագիստրոսի աստիճան ստացած, հակամարտությունների կարգավորման գծով մասնագետ Կարպիս Քորհաճյանի խմբագրությանը հասցեագրված անգլերեն ընդարձակ հոդվածը, որից բարգմանաբար ներկայացնում ենք հետեւյալ տեղեկությունները։

Հայերի ներկայությունը Եթովպիայում ավելի քան հինգ հարյուր տարվա պատմություն ունի։ Որոշ աղբյուրներում հայտնաբերված ձեռագրեր մանրամասն վկայություններ են պարունակում երկրի զարգացման տարբեր բնագավառներում հայերի ունեցած դերի մասին։ Բայց հայկական համայնքը մեծապես բարգավաճեց վերջին հարյուրամյակի ընթացքում՝ հասնելով 1.200 հոգու (ըստ Հ. Ս. հանրագիտարանի՝ 1500-Հ. Ծ.)։ Եթովպիայի ժողովուրդը նրանց ընդունել է բարյացակամությամբ։

Մենելիք կայսեր գահակալության (1889-1913 թթ.) շրջանում հայերն զբաղեցրել են զանազան պաշտոններ արքունիքում։ Սեբաստացի Պողոս Մարգարյանը եղել է զենքերի ձեռքբերման պատասխանատու (ըստ Հ. Ս. հանրագիտարանի՝ բժշկապետ- Հ. Ծ.), վանեցի Բաղդասարյան եղբայրները՝ պալատական ոսկերիչներ։ Հայլե Սելասիե կայսեր օրոք հոդվածագրի պապը՝ Աբրահամ Քորհաճյանը 25 երկար տարիներ եղել է ֆինանսական գործերի կառավարիչ եւ խորհրդատու։ Խոսրով Պողոսյանը՝ գլխավոր ախոռապան, Մինաս Խերբեկյանը՝ գլխավոր ճարտարապետ, Փայլակ Ազեճյանը՝ գլխավոր հաշվապահ, Արշավիր (ըստ Հ. Ս. հանրագիտարանի՝ Արշակ) Թերզյանը՝ կայսեր անձնական դեղագործն ու խորհրդատուն առողջապահության գծով։

Անցյալ դարի քսանական թվերին կայսր Սելասիեն անձամբ որդեգրել է քառասուն հայ որբերի Երուսաղեմի վանքից եւ նրանց Եթովպիա տեղափոխել։ Նրանք նվագախմբի անդամներ են եղել, եւ նրանց ղեկավարին՝ Գեւորգ Նալբանդյանին կայսրը հանձնարարել է հեղինակել երկրի պետական հիմնը, ինչը նա արել է մեծ վարպետությամբ։ Նրա եղբոր որդին՝ Ներսես Նալբանդյանը շարունակելով իր հորեղբոր աշխատանքը, հետագայում դարձել է երկրում ամենահարգված ու ամենահեղինակավոր երաժշտագետը։

Բայց ամենից ավելի արհեստների եւ գործարար շրջանակներում են հայերը աչքի ընկել։ Տպագրական, ոսկերչական, կաշեգործական, կարուձեւի, հողագործական եւ շինարարական աշխատանքներով զբաղվողների մեծ մասը հայ է եղել։ Հայտնի բարերար Մարտիրոս Տարաքչյանը, օրինակ, երկրի ամենամեծ կոշիկի ֆաբրիկայի տերն է եղել, Գեւորգ Սվաճյանը՝ նույնպես։ Վերջինս կոշիկներ է մատակարարել հատկապես բանակայիններին։ Էլյաս եւ Ջորջ Ճերահյաններն ամենամեծ տպարանի սեփականատերն են եղել։ Տպարանատերեր են եղել նաեւ Պետրոս եւ Թորգոմ Ասլանյանները ու Չաքրյան եղբայրները։ Էդի եւ Հրայր Բեննիլյանները խոշորագույն ալրաղացի եւ մակարոնի ֆաբրիկայի տերն ու տնօրենն են եղել։ Ապահովագրական մեծագույն ընկերությունը դարձյալ պատկանել է մի հայի։

Հայկական փոքրիկ համայնքը լավ կազմակերպված է եղել։ Ունեցել է ընտրված ներկայացուցիչների եւ 2 տիկնանց հանձնախմբեր, մի դպրոց, մի եկեղեցի եւ մի ակումբ։ 1974-ի իշխանափոխությունից հետո, կոմունիստ Հայլե Մարիամի կառավարությունն ազգայնացրել է բոլոր ֆաբրիկաներն ու գործարար շրջանակի հարստությունները, ինչի հետեւանքով մեծ թվով հայեր հեռացել են երկրից եւ հաստատվել Մ. Նահանգներում, Կանադայում եւ Ավստրալիայում։

Այժմ լավագույն հաշվարկներով երկրում ապրում են 80-100 հայեր, որոնք մեծ զոհողություններով եւ անձնուրաց նվիրումով վառ են պահում ազգային ոգու ջահը։ Գործում են եկեղեցին, դպրոցը, ակումբը։

Ներածական այս մասից հետո հոդվածագիր Կարպիս Քորհաճյանը փորձում է պատասխանել Սաբրինա Ավագյանի նամակ-հոդվածում առաջ քաշված դժգոհություններին։ Անդրադառնալով բանկում 1 միլիոն բիրի եւ գերեզմանատան հարցերին, նա գրում է.

«Երբ 1999-ին համայնքի հաշվեկներն անձամբ ստուգեցի, բանկում 400 հազար բիր կար։ Հաշվետվությունները աուդիտական ստուգման էին ենթարկված եւ դրանցում խախտումներ չկային։ Մնացած 600 հազար բիրի եկամուտը գոյացել է անցնող չորս տարիների ընթացքում։ Ընդհանուր գումարն այժմ կազմում է մոտ 115 հազար դոլար։ Երբ համայնքի այսօրվա ղեկավարներն ընտրվեցին, համայնքը բանկում շատ չնչին գումար ուներ։ Նրանք փաստորեն վերընտրվեցին, եւ եթե համայնքը չէր վստահում նրանց, ապա կարող էր չքվեարկել նրանց օգտին։

Ինչ վերաբերում է գերեզմանատանը, ես միշտ այցելում եմ ինչպես հինը, այնպես էլ նորը, ամեն անգամ, որ Եթովպիա եմ գնում։ Հինը մոտ 100-ամյա կյանք ունի, նորը՝ 40։ Մեկի եւ մյուսի միջեւ տարածությունը մի քանի հարյուր մետր է։ Նոր գերեզմանատան վիճակը լավ է։ Հինն, անշուշտ, կարիք ունի խնամքի։ Այստեղ պետք է նշեմ, որ ամբողջ աշխարհով մեկ գերեզմանատների պահպանությունը (բացի, անշուշտ, ազգային նշանակության գերեզմանատների, որտեղ հերոսներ ու հասարակական ճանաչված գործիչներ են թաղված) վերապահված է այն անհատներին, որոնք հարազատներ ունեն այնտեղ թաղված։ Այնպես որ, համայնքի ղեկավարներից ավելի, նրանց պարտականությունն է բարվոք վիճակում պահել գերեզմանատունը»։

Ապա իր մասնագիտական հմտությամբ նա կոչ է անում փոխադարձ մեղադրանքների փոխարեն համախմբվել եւ գործել միասնաբար հօգուտ համայնքի շահերի։

«Նախ եւ առաջ անհրաժեշտ է կասեցնել դատական գործը, ետ վերցնել հայցը։ Համայնքային տարաձայնությունները կարելի է լավագույնս լուծել համայնքի անդամների միջեւ խոսակցություն ծավալելով։ Անձնական պատճառներն ու դժգոհությունները պետք է դուրս մղվեն բանակցային գործընթացից։ Մինչեւ այժմ կարողացել ենք պահպանել համայնքի բարեկեցությունը, կարող ենք նույն ձեւով շարունակել նաեւ այժմ եւ հետագայում», եզրակացնում է նա, հույս հայտնելով, որ իր հոդվածը կնպաստի համայնքում խաղաղ մթնոլորտի վերահաստատմանը։

Հ. Ծ.

Նոր հայերը Թուրքիայում

Նրանցից ձախողակները հավաքվում են Գում Գափուում, հայկական եկեղեցիների բակում ու հայհոյում Հայաստանին

Պոլսի Հայոց պատրիարքարանը։

Սփյուռք էջ 1

Ստամբուլի Յեշիլքյոյ թաղամասի ս. Ստեփանոս եկեղեցու Եղիա քահանա Քերմանչյանը Հայաստանից ժամանողների հետ հանդիպելու հնարավորություններ շատ է ունենում։

«Անցյալ շաբաթ Հայաստանից մի կին էր եկել, գործ էր ուզում։ Լացում էր, ողբում։ Հայաստանից եկածներն այստեղ հայերի տներում մաքրության գործ են անում, հիվանդ են նայում», ասում է Եղիա քահանան։

Ստամբուլում 30-ից ավելի շեն եկեղեցի ունենք։ Ընդհանրապես, պոլսահայի կյանքում եկեղեցին առանձնահատուկ տեղ է գրավում։ Ու թեեւ պոլսահայության մեծ մասը թրքախոս է, պահպանում են Հայ առաքելական եկեղեցու ավանդույթները։

Հայաստանից եկած ու գործ փնտրող հայերի մշտական հավաքատեղին հայկական եկեղեցիների բակն է, ճիշտ է՝ նրանք ավելի շատ հավաքվում են աշխարհիկ հարցեր քննարկելու նպատակով։

Վանաձորցի մի հայ, որ չցանկացավ իր անունը հրապարակել թերթում, ասաց, որ Ստամբուլում գործ չունեցող հայաստանցիները յուրաքանչյուր դժվարության պահին հայհոյում են Հայաստանին, միմյանց խաբում են, գողություն անում, կանանց մի մասը զբաղվում է մարմնավաճառությամբ։

«Լինում են դեպքեր, երբ Հայաստանից եկած հայն այն տնից, որտեղ մաքրություն է անում, ծերերին խնամում, ինչ-որ բաներ է գողանում։ Եղել են դեպքեր, երբ տնից տարել են ոսկեղենն ու հեռացել Թուրքիայի այլ քաղաք», ասաց վանաձորցին։

Եղիա քահանան ասում է, որ տներում ծառայող շատ հայեր կան, ովքեր հավասարիմ են, չեն գողանում, չեն խաբում, վստահելի են։

Ծնունդով գյումրեցի, Արմավիրի հարս տիկին Ռոզան Հայաստանում թողել է չորս երեխաներին եւ 14 թոռներին։ Նա 28 տարի աշխատել է մանկապարտեզում, իսկ այսօր Մարմարայի Քնալը կղզում՝ Նազար Բինաթլըի առանձնատանը խնամում է վերջինիս հիվանդ մորը։

Արդեն երկու տարի տիկին Ռոզան Թուրքիայում է եւ, ինչպես շատ հայաստանցիներ, ովքեր գործ ունեն, չեն պատկերացնում, թե երբ կվերադառնան տուն՝ Հայաստան։

«Կարոտում եմ», ասում է տիկին Ռոզան։

Պրն Նազարը տիկին Ռոզային ամսական վճարում է 200 դոլար, ինչն ամբողջությամբ տիկին Ռոզան ուղարկում է Արմավիր՝ չորս երեխաներին ու 14 թոռներին։

Հրաշալի է Քնալը կղզին՝ իր բալագույն առանձնատներով։ Հրաշալի է Մարմարան, ծովափը ծեծող ծովը։

«Ուրախ ենք, որ Հայաստանից եկած հայերն իրենց աշխատանքով Հայաստանում ընտանիքներ են կերակրում։ Կուզենք, որ ժամ առաջ նրանք վերադառնան, նրանց մեծ մասը հայրենիքի կարոտով է ապրում», ասում է Ստամբուլում լույս տեսնող «Մարմարա» օրաթերթի խմբագիր Ռոբեր Հատտեճյանը։

«Հայաստանից եկած հայերի ներկայությունը մեր քաղաքում թե մեր ուրախությունն է, թե մեր տառապանքն է։ Ուրախ ենք տեսնելու աշխատասեր, ուսում ստացած մարդկանց, հոգ չէ, թե փոքր-ինչ անփառունակ գործերի մեջ են՝ տներում կծառայեն։ Նրանք պահում են իրենց արժանապատվությունը, հայկականությունը, նույնիսկ հայկական շունչ են բերում այն օջախներին, որտեղ հայ ինքնությունը նահանջել է։ Մեզ համար ցավալի է, երբ շփվում ենք ու տեսնում, որ երկու համալսարան ավարտածն այստեղ հիվանդների, ծերերի, մանուկների խնամք է տանում», ասում է Հատտեճյանը։

Ստամբուլում լույս տեսնող մեկ այլ հայալեզու օրաթերթի՝ «Ժամանակի» խմբագիր Արա Գոչունյանը, շփվելով Հայաստանից եկած հայերի հետ, փորձում է պոլսահայության եւ հայաստանցիների միջեւ նմանություններ գտնել եւ ոչ թե պատմել տարբերությունների մասին։

«Շփվելով Հայաստանից եկած հայերի հետ, կարող եմ ասել, որ լավ կյանքից չէ, որ եկել են այստեղ», Գոչունյանի կարծիքին համամիտ է ՍԾՏՀ-ում ՀՀ մշտական ներկայացուցիչ Արսեն Ավագյանը։

Քնալը կղզու հայկական եկեղեցին։

«Այս մարդիկ ունենում են հյուպատոսական խնդիրներ եւ ցանկանում են (նրանք, որոնց վիզայի ժամկետն է ավարտվել, անձնագիր են կորցրել) Հայաստան վերադառնալ։

Տիկին Ռոզան համաձայնեց նկարվել ու ժպտալ։

Բնականաբար, չենք կարողանում նրանց օգնել, քանի որ Հայաստանն ու Թուրքիան չունեն դիվանագիտական հարաբերություններ։ Հայաստանի շահերը ներկայացնում է Ստամբուլում ՌԴ հյուպատոսությունը։ Ինչ հնարավոր է, փորձում եմ անել, բայց մեծ օգնություն ցույց տալ չեմ կարող։ Փորձում եմ ցույց տալ ճանապարհները, որով կարող են լուծել իրենց խնդիրները», ասում է Ավագյանը։

Ռուսաստանում, Եվրոպայում, աշխարհի այլ վայրերում հանդիպած ձախողակ հայերից Թուրքիայում հաստատված հայաստանցի հայերն իրենց հոգեբանությամբ քիչ են տարբերվում։ Իրենց ձախորդությունների համար նրանք հայհոյում են Հայաստանին, քանի որ հայրենիքում չեն կարողացել գտնել աշխատանք, հայրենիքում իրենց գոյությունը համարել են ավելորդ։

Միջազգային

Իրաք զորք ուղարկելը Թուրքիային կկանգնեցնի փաստի առջեւ

Նրա ռազմական ներկայությունն անընդունելի է նաեւ թուրքմենների համար

Հակաիրաքյան պատերազմի նախօրյակին Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովը՝ Մեջլիսը մերժել էր «երկրի տարածքում ամերիկյան զորք տեղակայելու մասին» կառավարական օրինագիծը: Թերեւս դրանով էլ սրվել էին թուրք-ամերիկյան հարաբերությունները: Քանի որ օրինագիծն ընդունվել էր պաշտոնական Վաշինգտոնի պահանջով, հետեւաբար Մեջլիսը դա մերժելիս իրականում մերժել էր ամերիկյան պահանջը: Հակաիրաքյան պատերազմի ավարտին որքան էլ Սադդամ Հուսեյնի վարչակարգը տապալվի, իրաքցիների համար դիմադրությունն ԱՄՆ-ին շարունակվում է: Ամերիկյան զինվորների ամենօրյա սպանությունները ցույց են տալիս, որ աշխարհի գերհզոր միջազգային ուժը, բախվելով ահաբեկչության ուժին, լուրջ փորձության առջեւ է կանգնել: Թեեւ նա օկուպացնում է Իրաքը, բայց օկուպացումը չի հանգեցնում երկրի վերահսկողությանը:

Վերահսկողության բացակայության առումով թերեւս պատահական չեն ՄԱԿ-ի վրա գործադրվող ամերիկյան ճնշումները, որպեսզի Անվտանգության խորհրդի՝ Իրաք միջազգային ռազմական ուժեր ուղարկելու մասին որոշում ընդունվի: Թե ինչպես կարձագանքեն այլ պետությունները ՄԱԿ-ի ենթադրվող որոշմանը, դժվար է ասել: Համենայն դեպս, Ֆրանսիան, Գերմանիան, Ռուսաստանը, Չինաստանը, նաեւ Հնդկաստանն Իրաք զորք ուղարկելու մտքի հետ չեն համակերպվում: Ինչ վերաբերում է Թուրքիային, Իրաք զորք ուղարկելու պահանջը նրան Վաշինգտոնը ներկայացրել էր դեռեւս հակաիրաքյան պատերազմի ավարտին: Թուրքական կառավարությունը որքան էլ դեմ չլինի դրան, այնուամենայնիվ, պահանջի բավարարումը պայմանավորում է Հյուսիսային Իրաքի վերահսկողությունը թուրքական զինված ուժերին հանձնելու պահանջով: Քանի որ դա հակասում էր ԱՄՆ-ի քրդական ծրագրերին, հետեւաբար դրա կատարումն անհեռանկարային էր, ուստի եւ թուրքական կառավարությունն այլ ելք չգտավ, քան սակարկել Իրաք զորք ուղարկելու շուրջ, որպեսզի ժամանակ շահի:

Խոսքը տվյալ դեպքում ՄԱԿ-ի ենթադրվող վերոհիշյալ որոշման մասին է: Ըստ երեւույթին սակարկությունները ցանկալի արդյունք չեն տվել: Ընդհակառակը՝ թափ են հաղորդել Անկարայի վրա գործադրվող ամերիկյան ճնշումներին, որ Էրդողանի կառավարությունը կանգնել է փաստի առջեւ: Ակնհայտ է, որ եթե Իրաք զորք ուղարկելու կառավարական հերթական օրինագիծը Մեջլիսում արժանանա Թուրքիայի տարածքում ամերիկյան զորք ուղարկելու օրինագծի ճակատագրին, այսինքն՝ դա եւս մերժվի, ապա փաստի առջեւ կկանգնի Թուրքիան: Ահա թե ինչու Էրդողանի կառավարությունն Իրաք զորք ուղարկելու հարցն անընդհատ քննարկում, բայց եւ այնպես զերծ է մնում ուղարկելու օրինագծի ընդունումից:

Թերեւս դրա արտահայտությունը հարցը Ազգային անվտանգության խորհրդի քննարկմանը ներկայացնելն էր: Հասկանալի է, որ օգոստոսի 24-ի նիստում, ինչպես այդ մասին տեղեկացնում է պոլսահայ «Մարմարա» թերթը, այդ խորհուրդը եւս հարցի առնչությամբ որեւէ որոշում չի ընդունել: Իսկ Էրդողանը հայտարարել է, որ վճռական խոսքը Մեջլիսին է պատկանում:

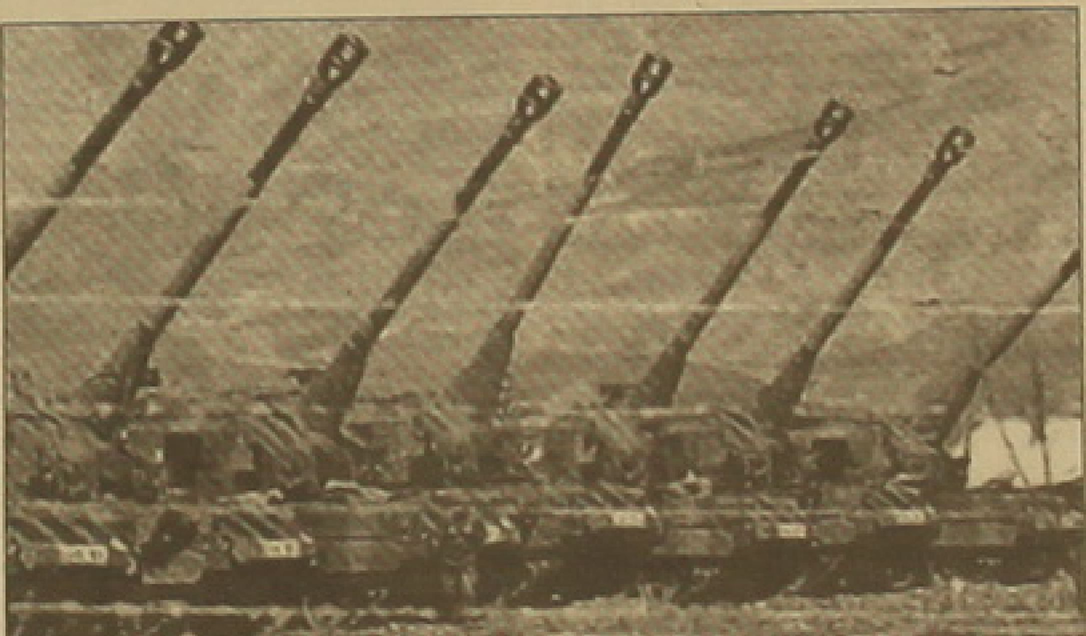

Իրաքի պարագայում հարցը Թուրքիայի համար զորք ուղարկելը չէ, այլ թուրքական զորքի հետ կապված ԱՄՆ-ի հաշվարկները, դրան իրաքցիների հնարավոր հակադրությունը եւ դրա հավանական արձագանքներն ինչպես իսլամական աշխարհում, այնպես էլ արաբական երկրներում: Ինչպես հայտնի է, Հյուսիսային Իրաքի քուրդ առաջնորդներ Մասուդ Բարզանին եւ Ջալալ Թալաբանին հայտարարություններով բազմիցս մերժել են Թուրքիայի ռազմական ներկայությունը երկրի այն հատվածում, որն ԱՄՆ-ի օգնությամբ անցել է նրանց վերահսկողությանը:

Ինչ վերաբերում է Կենտրոնական Իրաքին, որտեղ ամերիկացիները նախատեսում են թուրքական զորք տեղակայել, ապա այդ տարածքի արաբ բնակչության գերակշռող մասը թուրքերի պես սուննիներ են: Գաղտնիք չէ, որ Սադդամ Հուսեյնի վարչակարգը հենվում էր հենց սուննի արաբների վրա: Վարչակարգի տապալումից հետո վերջիններս մղվում են երկրորդ պլան, փաստորեն հայտնվում փոքրամասնության կարգավիճակում: Նրանց փոխարեն առաջին պլան են դուրս գալիս քրդերն ու շիա արաբները:

Քրդերին անմիջականորեն հովանավորում է ԱՄՆ-ը, իսկ շիաներն ապավինում են Իրանի աջակցությանը: Այլ կերպ՝ Իրաքում ընթացող քաղաքական զարգացումների վրա բացի ԱՄՆ-ից, ազդեցություն է ներգործում նաեւ Իրանը: Իրաք զորք ուղարկելու պարագայում երկրի քաղաքական զարգացումներին որոշակի մասնակցություն, ինչ խոսք, կունենա նաեւ Թուրքիան, սակայն այդ մասնակցությունը ԱՄՆ-ի հետ դաշնակցային պարտավորությունների մղումով նրան կհակադրի Իրանին: Այդ դեպքում անխուսափելի կդառնա շիա արաբներին հակադրվելը, իսկ դա Թուրքիային կդնի Իրաքի ամերիկյան օկուպացիային աջակցողի դերում:

Օկուպացիայի աջակցման պարագան, ըստ երեւույթին, լրջորեն մտահոգում է սուննի արաբներին, որ նրանք եւս մերժում են Կենտրոնական Իրաքում Թուրքիայի ռազմական ներկայությունը: Ինչ վերաբերում է թուրքմեններին, եթե սուննի արաբների խնդիրը ամերիկյան օկուպացիայի աջակցությունն է, ապա թուրքմեններինը՝ քրդերի հետ բախումները: Քանի որ թուրքական զորքի առկայությունը ենթադրում է ցեղակից թուրքմենների աջակցությունը, իսկ դա անխուսափելի է դարձնում բախումները, ուստի Թուրքիայի ռազմական ներկայությունն անընդունելի է դառնում նաեւ թուրքմենների համար: Սա նշանակում է, որ Թուրքիան արդեն փաստի առջեւ է կանգնած:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Թուրքերն ուրախ են, որ ամերիկացիներն սպանվում են Իրաքում

Այս խորագրի ներքո «Կալիֆոռնիա կուրիեր» թերթի խմբագիր եւ հրատարակիչ Հարութ Սասունյանը գրում է.

- Մեհմեդ Ալի Բիրանդը ամենահայտնի լրագրողներից մեկն է Թուրքիայում: Նա սեփական հեռուստատեսային շոու ունի CNN Turk-ի եթերում եւ կանոնավոր սյունակներ է հեղինակում մի շարք գլխավոր թերթերի («Փոստա», «Թըրքիշ դեյլի նյուզ» եւ «Հյուրիեթի» ու «Միլլիեթի» ինտերնետային տարբերակներ) էջերում: Նա նույնքան մեծ հեղինակություն է Թուրքիայում, որքան Թեդ Քոպելն ու Ուիլյամ Սաֆայրը՝ Միացյալ Նահանգներում:

«Թըրքիշ դեյլի նյուզի» օգոստոսի 2-ի համարում Բիրանդը ամենայն անկեղծությամբ բացահայտում է ամերիկացիների հանդեպ թուրքերի տածած ատելության աստիճանը, հասկապես իրաքյան դեպքերի առնչությամբ: Այսպես, նա հստակ նշում է, որ թուրքերից շատերը ուրախ են, որ ամերիկացի զինվորներն սպանվում են Իրաքում: Ահա կարճ մեջբերումներ նրա հոդվածից, որը վերնագրված է «Փորձելով Մ. Նահանգներին դաս տալ»:

«Երբ (թուրքական) ԶԼՄ-ների «զարկերակն» ես չափում, հարցումփորձ ես անում սովորական մարդկանց, խորհրդարանի պատգամավորների եւ նույնիսկ զինվորականների, զգում ես, որ նրանց զգալի մասը բարկացած է Մ. Նահանգների վրա: Այդ բարկությունն այնպիսի սահմանների է հասել, որ մեզանից շատերը կարծես ուրախանում են, որ մի քանի ամերիկացիներ ամեն օր սպանվում են Իրաքում, որ ամերիկյան վարչակարգը չի կարողանում ջրի եւ էլեկտրականության մատակարարման իր ամենակենսական պահանջները բավարարել, որ Իրաքի տնտեսության անիվը չեն կարողանում շրջել դեպի լավը եւ վերջապես, որ նրանք չեն կարողանում կայունություն հաստատել այնտեղ: Մեր մեջ մարդիկ կան, որ ասում են. «Տեղն է նրանց: Լավ դաս կլինի նրանց համար»:

Հուսով եմ, Վաշինգտոնում հասկապես Սպիտակ տանը եւ Պենտագոնում աշխատող թուրքամետ բարձրաստիճան պաշտոնյաները հատուկ ուշադրություն կդարձնեն այս հեղինակավոր թուրք լրագրողի եւ մեկնաբանի անկեղծ բացահայտումներին: Պատկերացրեք, թուրքերը, որոնք «ՆԱՏՕ-ի արժեքավոր դաշնակիցներն են», հրճվում են, որ ամերիկացի զինվորներն սպանվում են Իրաքում: Նման ընկերներ ունենալու դեպքում ո՞վ է թշնամիների պակաս զգում: Հուսով եմ, Չեյնին, Վոլֆովիցն ու մյուսները չեն մոռանա Բիրանդի մեկնաբանությունները առաջիկայում, երբ Թուրքիան հերթական անգամ օգնություն կխնդրի Վաշինգտոնից կամ կպահանջի, որ Հայոց ցեղասպանության բանաձեւի դեմ քարոզչություն ծավալեն:

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Դինաստիական վարչակարգը քայքայիչ հետեւանքներ կունենա

Հավելելով մեր երեկվա համարում լույս տեսած լուրին, որ «Վաշինգտոն փոստն» ու «Նյու Յորք թայմսը» քննադատում են Ալիեւների ընտանեկան վարչակարգը, ստորեւ առավել մանրամասնորեն ենք ներկայացնում այդ հոդվածներից մեկը:

Իր «Դինաստիական վարչակարգեր» խմբագրականում «Նյու Յորք թայմսը» գրում է, որ ներկայիս հիվանդ Հեյդար Ալիեւն Ադրբեջանում նախագահել է համարյա անընդմեջ՝ 1969-ից ի վեր: Նա վերջերս իր որդուն՝ Իլհամին, որն առավելապես միջազգային փլեյբոյի համբավ ունի, դարձրեց վարչապետ եւ հավանական է, որ հոկտեմբերյան նախագահական ընտրություններում հաղթանակ տանի:

Ադրբեջանը դեռ պաշտոնապես միապետություն չէ, բայց նրա առաջնորդն այժմ միանում է անվանապես ժողովրդական նախագահների այն փաղանգին, որոնք իշխանությանը իրենց զավակներին փոխանցելու փորձն են կիրառում: Նման փոխանցումները կարճատեւ շարունակություն են խոստանում: Բայց դրանց կործանարար ազդեցությունը երկրի ժողովրդավարական կառույցների վրա լինելու է երկարատեւ անկայունությունը:

Չնայած դինաստիական վարչակարգերի կարելի է հանդիպել աշխարհի տարբեր ծայրերում, դրանք առավել տարածված են արաբական երկրներում, եւ ներկայի հետեւանքներով կարելի է եզրակացնել, թե ինչու են դրանք վատ: Սադդամ Հուսեյնն ամենախայտառակ օրինակն է: Բաշար էլ Ասադը, որն իր հորը հաջորդեց որպես Սիրիայի նախագահ, առայժմ չի կարողացել նոր շունչ հաղորդել երկրի խեղված տնտեսությանը, մասամբ որովհետեւ գերի է մնացել իր հոր վաղեմի բարեկամների շրջանակին:

Իհարկե, պատճառներ կան նման դինաստիական վարչակարգերի պահպանման ուղղության մեջ: Ուժեղ նախագահները հենվում են իրենց ընտանիքների վրա, վախենալով ընդդիմադիր ուժերի ուժեղացումից: Քաղաքացիները երբեմն բռնի պայքարներից խուսափելու համար թույլ են տալիս, որ նախագահներն իրենց որդիներին տեղավորեն իրենց պաշտոններում: Նախագահի վաղեմի բարեկամները ողջունում են նման քայլը, օտար ազդեցություններն էլ են հաճախ ողջունում: Իլհամ Ալիեւի իշխանության ղեկին բարձրանալը համապատասխանել է Թուրքիայի, Ռուսաստանի եւ Մ. Նահանգների շահերին:

Պետքարտուղարությունն այդ գործընթացը սահմանադրական է հորջորջել, չնայած Նախագահ Ալիեւը ստիպված էր փոփոխություններ մտցնել դրանում այդ նպատակին հասնելու համար:

Ադրբեջանի կառավարությունը ծեծի է ենթարկում իր ընդդիմադիրներին, վերահսկում է զանգվածային լրատվության միջոցները եւ հովանավորում է կաշառակերությունը: Բայց նախագահ Ալիեւը «արեւմտամետ» առաջնորդ է եղել եւ թույլ է տվել արեւմտյան ընկերություններին զարգացնել երկրի նավթային պաշարների շահագործումը:

Նման զորակցությունը կարճատեսություն է, ինչպես ցույց է տվել Միջին Արեւելքի օրինակը: Ալիեւյան դինաստիայի հաստատումը քայքայիչ ազդեցություն կունենա այն կառույցների եւ օրենքի իշխանության իրականացման վրա, որ յուրաքանչյուր երկիր կարիք ունի երկարաժամկետ բարգավաճման համար:

Ամերիկացիները մշակում են նոր տիպի միջուկային ռումբ

ԱՄՆ զինված ուժերը ներկայումս մշակում են միջուկային մարտալիցքի նոր տեսակ, որի փոքր քանակությունն անգամ մեծ ավերիչ ուժ ունի: Նման ռումբերի պայթեցման ժամանակ առաջանում է նեյտրոնային ռումբ հիշեցնող ճառագայթում, որը պայթյունի շրջանում ոչնչացնում է կենդանի ամեն ինչ:

Բրիտանական «Նյու սայնթիսթ» գիտական հանդեսը գրում է, որ ամերիկացի զինվորականները միջուկային նոր լիցքը դասում են ռազմական ամենակարեւոր մշակումների թվին: Դրա հիմքում գաֆնիում քիմիական տարրն է, որի ատոմները ճառագայթման ենթարկվելիս ակտիվանում են եւ էներգիա արտազատում մահացու գամմա-ճառագայթման ձեւով:

Ավերիչ ուժով 1 գրամ գաֆնիումը կարող է փոխարինել 50 կգ տրոտիլի: Գաֆնիումից կարելի է պատրաստել փոքր մարտալիցքեր եւ ապա դրանք նետել օդանավից կամ արձակել տանկից կամ նույնիսկ հակատանկային նռնականետից: «Ֆրանկֆուրտեր ռունդշաու» թերթը գրում է, որ նման զենք ունեցող բանակը կգերազանցի հակառակորդին: Գաֆնիումային ռումբի պայթյունից հետո ռադիոակտիվ տեղումներ չեն լինում, քանի որ այն անհամեմատ պակաս ռադիոակտիվ է, քան սովորական ատոմային ռումբը:

Ճառագայթային նոր զենքը համապատասխանում է ամերիկյան կառավարության ներկայիս միջուկային քաղաքականությանը, որը նախատեսում է ատոմային փոքր ռումբերի կիրառություն: Չնայած 1994 թ. ընդունված Ֆուրս-Սպրատի օրենքն արգելում է տրոտիլային համարժեքով 5 կիլոտոննայից նվազ հզորության միջուկային զենքի մշակումը, ամերիկացի զինվորականները պնդում են, թե արգելքը նոր ռումբին չի վերաբերում, քանի որ գաֆնիումը պայթում է ռենտգենյան ճառագայթման ազդեցությամբ՝ առանց միջուկային տրոհման:

Պ. Ք.

Արհմիությունները թեժ աշուն են խոստանում Բլերին

Հեղինակավոր «Ֆայնենշլ թայմս» թերթի տվյալներով, հասարակական ծառայությունների, աշխատավորների իրավունքների, մշակող արդյունաբերության եւ Միջին Արեւելքի քաղաքական իրադարձությունների ոլորտների խոշորագույն արհմիությունները թեժ աշուն են խոստանում Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերին՝ առաջիկա սեպտեմբերին կայանալիք արհմիությունների տարեկան համագումարում:

«Յունիսոն» եւ T&G արհեստակցական միությունները համագումարին ներկայացրած առաջարկությամբ դատապարտում են ֆոնդային հիվանդանոցները: T&G-ի մեկ այլ առաջարկություն կոչ է անում բրիտանական եւ ամերիկյան զորքերը դուրս բերել Իրաքից, իսկ «Ամիկուս» եւ GMB արհմիությունները նախարարներից պահանջում են ջանքեր գործադրել բարելավելու մշակող արդյունաբերողների աշխատանքային պայմանները: Նշված չորս խոշորագույն միությունները համագումարի ձայների կեսից ավելին են կազմում, եւ սովորաբար նրանց ներկայացրած առաջարկությունները դիտվում են որպես նախազգուշական քայլեր՝ ուղղված լեյբորիստական կառավարության առաջիկա համագումարին: Անցյալ տարվա համագումարում նրանք վարչապետին պարտության էին մատնել: Այս տարվա «Յունիսոն» արհմիության հասարակական ծառայությունների վերաբերյալ առաջարկությունը վերահաստատում է համագումարի «ընդդիմությունը սեփականաշնորհման հարցի շուրջ» եւ քննադատում ազգային առողջապահական համակարգի վերացումն ու դրա փոխարեն ֆոնդային հիվանդանոցների ներմուծումը: «Ամիկուսը» պահանջում է արդյունաբերողների շահերի պաշտպանության առավել մեծ չափերի կառավարական միջամտություն եւ ներդրումային ազգային բանկի հիմնադրում: Իսկ T&G-ի ներկայացուցիչները գտնում են, որ ֆոնդային հիվանդանոցները «շուկայական վնասակար արժեքներ են ներմուծում ազգային առողջապահական համակարգ»: Նրանք իրենց երկրորդ՝ «Խաղաղություն Միջին Արեւելքում» առաջարկությամբ պահանջում են նախ «վերջ տալ պաղեստինյան տարածքների իսրայելական զավթումներին» եւ երկրորդ՝ «անհապաղ դուրս բերել կոալիցիոն զորքերն Իրաքից»:

Հին Թբիլիսին՝ Խաչատուր Գեւորգյանի մանրակերտերում

75-ամյա վարպետը կառուցում է իր մանկության քաղաքը

Խաչատուր Գեւորգյանն ասում է, որ կառուցում է իր մանկության քաղաքը՝ հին Թբիլիսին. նեղլիկ ու ծուռ փողոցները, հանդուգն կինտոյին, էշի վրա նստած մածուն վաճառողին, պատշգամբում կանգնած աղջիկ-պարոնին, շքեղ մանրավաճառներին:

«Երբ ես պատրաստում եմ որեւէ շինության մանրակերտը՝ լինի այսօր կանգուն, թե արդեն ոչնչացված, ինձ զգում եմ ոչ միայն նկարիչ-մանրակերտող, այլեւ շինարար, ճարտարապետ, ինժեներ, երկաթագործ, ոսկերիչ, դերձակ: Երբեմն ինձ հարցնում են՝ ինչո՞ւ չեմ վաճառում իմ աշխատանքները: Իսկ ես պատասխանում եմ՝ ինչպե՞ս կարող եմ դրանցից բաժանվել, երբ նրանց մեջ իմ ապրած կյանքն է», ասում է նկարիչ-մանրակերտողը:

«Անչափ սիրում եմ Թիֆլիսը, այս քաղաքում եմ ծնվել-մեծացել, մանկությունս, պատանեկան տարիներն անց եմ կացրել «Սալդատսկի բազար» թաղամասում, վազ տվել Քռի ափերին: Ես հարություն եմ տալիս անցնող դարի Թիֆլիսին», ասում է վարպետը:

Նկարիչ-մանրակերտող, մանկավարժ Խաչատուր Գեւորգյանը 75 տարեկան է: Կյանքի 50 տարիները նվիրել է Թբիլիսիի դպրոցին, կես դար աշխատել մայրաքաղաքի հայկական, վրացական, ռուսական 12 դպրոցներում: Մոտ 25 տարի վարպետն իր քաղաքական պլակատներով աշխատակցել է «Վրաստան» հայալեզու թերթին, զեկուցումներ կարդացել Մանթաշովի ծննդյան 160, Նժդեհի ծննդյան 115 ամյակներին:

Մանրակերտերում վարպետը վեր է հանում թիֆլիսահայության պատմությունը, նրա համար թանկ է ամեն մի փողոց, նրբանցք, սիրում է քաղաքի բնակիչներին:

«Հարկավոր է հասցնել, թող սերունդներն իմանան, թե ինչ հարստություններ ենք ունեցել հայրենիքից դուրս՝ Թիֆլիսում», ասում է նա:

Մանկավարժական վաստակի, հայ-վրացական բարեկամության ամրապնդման մեջ ունեցած ավանդի համար Վրաստանի Նախագահ Էդ. Շեւարդնաձեն Խաչատուր Գեւորգյանին պարգեւատրել է շքանշանով:

«Սբ. Նշան եկեղեցին»

«Անօրեն Բերիայի քաղաքականությունը փոշիացրեց Թբիլիսիի հայ պատմությունը: Ոչնչացվեց Վանքի մայր տաճարը՝ եռագմբեթ հրաշք եկեղեցին՝ կից գերեզմանատնով, Մանթաշովի աղոթարան-հանգստարանը, մեկ այլ հայտնի նավթարդյունաբերող, բարերար Ավետիք Ղուկասյանի կառուցած եկեղեցական թանգարանը, ինչը գեղեցկացնում էր քաղաքը», ասում է վարպետը:

Վանքի մայր տաճարը կամ Հարանց վանքը Բերիայի կարգադրությամբ քանդվեց 1938 թ.: Կից գերեզմանատանը թաղված գեներալներ Տեր-Ղուկասովի, Լազարեւի, Շելկովնիկովի, կոմս Լորիս Մելիքովի, Գաբրիել արք. Այվազյանի, դրամատուրգ Գաբրիել Սունդուկյանի, նշանավոր շատ հայերի գերեզմանները տեղափոխվեցին այլ վայրեր կամ ոչնչացվեցին:

«Այսօր Վանքի մայր տաճարից մնացել է զանգակատունը, իսկ եռագմբեթ եկեղեցու տեղում կանգնած է 104-րդ հայկական դպրոցը: Վանքի համալիրը գտնվում էր այսօրվա Բարաթաշվիլու կամրջից սկսած մինչեւ «Սալդատսկի բազար»: Գերեզմանատանը թաղված էր Մանթաշովի կինը: 1911-ին Սանկտ Պետերբուրգում վախճանվեց մեծ բարերարը, եւ նա, կտակի համաձայն, թաղվեց կնոջ կողքին: Մենք ապրում էինք Վանքի հարեւանությամբ, դրա կողքով երեխա ժամանակ վազվզում Քռի ափով», հիշում է Գեւորգյանը:

Վարպետի հիշողություններն անմահանում են ստեղծագործություններում: Նա մանրակերտել է Վանքի մայր տաճարը, սբ. Գեւորգ եկեղեցին, հին Թբիլիսիի համայնապատկերը Մետեխի բերդով, հին «Մեյդանի» շուկայով, կամուրջներով, քարվանսարաներով, բարերար Մանթաշովի տները, հայ գրողների եւ հասարակական գործիչների Խոջիվանքի պանթեոնը:

Խաչատուր Գեւորգյանը Հայաստանի ժողովրդական վարպետ է մանրակերտի ասպարեզում, նրա մանրակերտերից մի քանիսը եւ մի շարք նկարներ հարստացրել են Երեւանի թանգարանները:

Սեպտեմբերի 16-ին վարպետն անցկացնելու է կոմպոզիտոր Արամ Խաչատրյանի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված ցերեկույթ: Դժվար է նկարագրել, թե ինչ ոգեւորությամբ ու ջանասիրությամբ է պատրաստվում այդ միջոցառմանը:

«Հիմա ես ապրում եմ Խաչատրյանով», ասում է վարպետը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Թբիլիսի
Օգոստոսի 4

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

«Դերենիկ Դեմիրճյանը եւ արվեստը»

Նոր գիրք հայ դասականի մասին

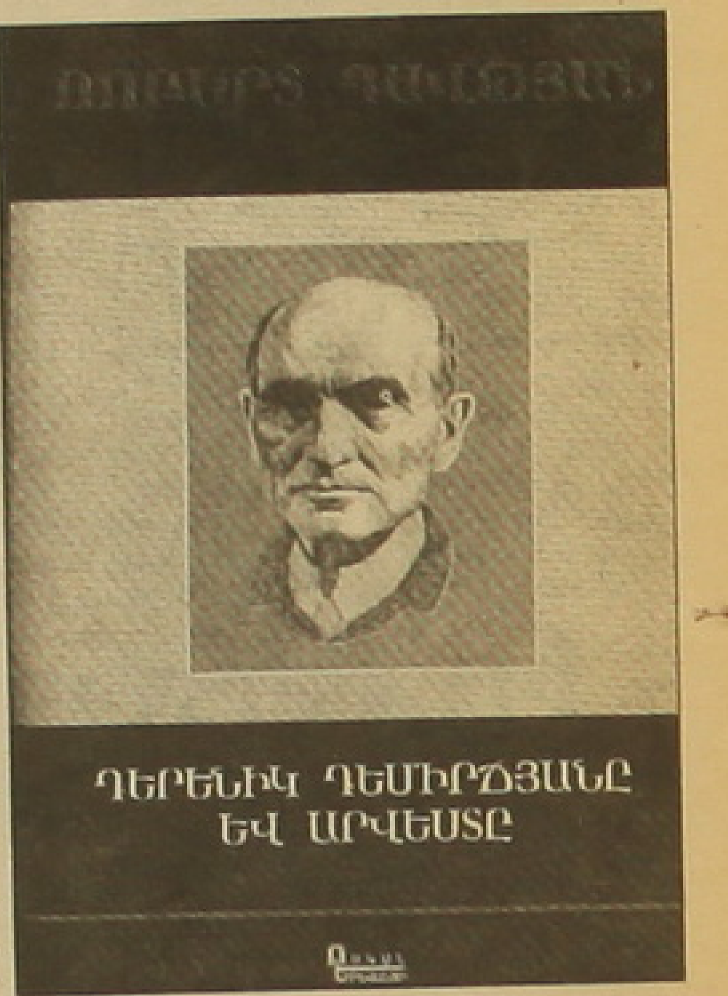

«Նա ոչ միայն երաժշտության մեծ սիրահար էր, այլեւ ջութակահար: Այդ մասին է վկայում գրականության, արվեստի բաժնի վարիչ Եղիշե Չարենցի՝ 1921 թ. հունվարի 18-ին Դեմիրճյանին տված տեղեկանքը. «Սույնը ներկայացնող ընկ. Դեմիրճյանը իսկապես որ պրոֆեսիոնալ ջութակահար է, այդ պատճառով էլ թույլատրվում է նրան Հայաստանի սահմաններից դուրս տանել անձնապես իրեն պատկանող մի ջութակ՝ տուփով»»:

Ռոբերտ Դավթյանի՝ այս տարի լույս տեսած «Դերենիկ Դեմիրճյանը եւ արվեստը» գիրքը նման մանրամասներ է վեր հանում հայ գրականության դասականի ոչ միայն երաժշտական հետաքրքրությունների մասին:

«Արվեստի հարցերը Դ. Դեմիրճյանի գնահատմամբ», «Դ. Դեմիրճյանը եւ հայ դրամատուրգիայի խնդիրները», «Դ. Դեմիրճյանը դերասանի արվեստի մասին», «Դ. Դեմիրճյանը եւ հայ կինոարվեստը», «Դ. Դեմիրճյանը ռուս գրականության եւ մշակույթի մասին», «Լեզվական մշակույթը արվեստի կարեւոր գործոն» գլուխներում Ռ. Դավթյանն ամփոփում է Դ. Դեմիրճյանի տեսակետները հայ երաժշտության, նկարչության, ճարտարապետության, թատրոնի, կինոյի, հայոց լեզվի ու այլ հարցերի վերաբերյալ՝ հղում անելով գրողի հոդվածներին ու ժամանակակիցների վկայություններին:

«Կարելի է ամեն օր ունկնդրել Բեթհովենի երաժշտությունը: Բայց դրա կողքին հարկավոր է լավ կազմակերպել հայ եւ արեւելյան երաժշտության ուսումնասիրության գործը: Եվրոպական երաժշտությունը մեզանում զարգանալու շատ հնարավորություններ ունի: Նա ունի բոլոր գործիքները՝ թեորիա, ձեւեր, գրականություն, մարդիկ, օրկեստր եւ այլն:... Մեր պետական կոնսերվատորիան էլ շատ խնդիրներ ունի լուծելու, բարձրացնելու երաժշտական մշակույթը, մտցնելու եվրոպական երաժշտության գիտությունը եւ նրա միջոցով զարգացնելու մեր մշակութային կյանքը», Դեմիրճյանին մեջբերում է հեղինակը:

Ռոբերտ Դավթյանը մեզ ներկայացնում է Դ. Դեմիրճյանի մտահանգումները եւ սրտացավությունը մեր մշակույթի մյուս ոլորտների խնդիրների վերաբերյալ եւս:

Գիրքը շատ ամփոփ պատկեր է տալիս Դ. Դեմիրճյան դրամատուրգի մասին՝ շեշտելով, որ «20-րդ դարի 30-ականներին նա ճանաչվեց որպես հայ դրամատուրգիայի կենտրոնական դեմք»:

Հետաքրքրական է Դեմիրճյանի տեսակետը թատրոնի, խաղացողի՝ Ստանիսլավսկու եւ Մեյերհոլդի դպրոցների վերաբերյալ. «Իմ կարծիքով այդ շկոլաները միեւնույն հասկությունների որոշ արհեստական բաժանումներն են միայն»:

Տեսական վերլուծություններից զատ, ծանոթանում ենք նաեւ հայ թատրոնի զարգացման ուղղությունների վերաբերյալ Դ. Դեմիրճյանի տեսակետին:

Ռ. Դավթյանը բերում է գրողի մտքերն այն մասին, որ հայ թատրոնը չպիտի զուտ թարգմանական լինի. «Հայ դերասանները պետք է Շեքսպիրի, Շիլլերի, Մոլիերի, Գոլդոնի, Օստրովսկու, Իբսենի ստեղծած մեծ կերպարների յուրովի ստեղծիչներ լինեն...

Այնուհանդերձ թատրոնը պետք է մնա իր ազգային կենսական ակունքների վրա: Նա պետք է իր ժողովրդի խոհերի, ձգտումների ու ցանկությունների թարգմանը լինի»:

Գրքի՝ ռուս գրականությանն առնչվող մասում հեղինակը ներկայացնում է Դեմիրճյանի անցկացրած զուգահեռները հայ եւ ռուս գրողների միջեւ՝ մասնավորապես Թումանյանի եւ Պուշկինի: Բերում է հայ դասականի մտքերը հայ գրականության վրա Պուշկինի ու մյուս ռուս գրողների թողած ազդեցության մասին: Լեզվական մշակույթի հարցերը քննող բաժնից տեղեկանում ենք հայոց լեզվի զարգացման միտումների, դրանցում բարբառների ազդեցության եւ գրականության դերի ու այլ խնդիրների մասին Դեմիրճյանի մտորումներին:

Գիրքը, որ վեր է հանում «Վարդանանքի» հեղինակը մտքի ու հասարակական գործունեության բազում կողմեր, նաեւ անցյալ դարի 30-40-ականների հայ մտավորական կյանքի պատկեր է ստեղծում:

Աշխատությունը արդիական է այսօր, քանզի Դ. Դեմիրճյանի շատ հարցադրումներ մեր մշակութային վաղվա վերաբերյալ հիմա էլ հրապարակի վրա են, ցավալիորեն, գուցե ավելի անբարենպաստ լույսի ներքո, քան գրողի ապրած ժամանակում:

ԱՐԵՎՀԱՏ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Դասընթացներն ավարտվեցին

Արդեն չորրորդ տարին է, որ «Սփյուռք» գիտաուսումնական կենտրոնում անցկացվում են սփյուռքահայ ուսուցիչների վերապատրաստման դասընթացներ: Այս ծրագրի շրջանակներում ընդգրկվում են սփյուռքի տարբեր գաղթօջախներից ժամանած երկու տասնյակից ավելի ուսուցիչներ: Այս տարի դասընթացներին մասնակցում էր 23 ուսուցիչ Իրանի Իսլամական Հանրապետությունից, Լիբանանից, Սիրիայից, Արաբական Միացյալ Էմիրություններից:

Հուլիսի 31-ին տեղի ունեցավ դասընթացների բացման արարողությունը, որին հետեւեցին միջոցառումները:

Դասընթացների ընթացքում ուսուցանվեց հայոց լեզու, գրականություն, հայերենագիտություն, հայ եկեղեցու պատմություն, պատմական Հայաստանի աշխարհագրություն, հոգեբանություն, մանկավարժություն եւ մի շարք այլ առարկաներ: Սփյուռքահայ ուսուցիչներն այցելեցին մայրաքաղաքի արվեստի օջախներ, ցուցահանդեսներ, տուն-թանգարաններ, հանդիպումներ ունեցան ճանաչված գրողների, արվեստագետների, գիտության գործիչների հետ: Մշակութային այս ծրագրի շրջանակներում նրանք այցելեցին Հայաստանի տեսարժան վայրեր, եկեղեցիներ եւ տաճարներ՝ Գառնի, Գեղարդ, Օշական, Ամբերդ, Դիլիջան, Հաղարծին, Սաղմոսավանք, Ծաղկաձոր, Տաթեւ եւ Սեւան:

«Կրոնի եւ հայրենիքի նկատմամբ սերը մեր հոգիներում բոցավառվեց մի նոր ուժով, երբ եղանք հայկական բոլոր եկեղեցիներում, սուրբ տաճարներում, ցողվեցինք սուրբ ջրերով, զմայլվեցինք Սեւանով, պարզապես ոտքի տակ զգացինք հայոց հողը՝ իր զորությամբ ու կենարար ուժով: Տանում ենք մեզ հետ իրական Հայաստանի գաղափարը, տանում ենք խորացված գիտելիքներ, փորձ, տպավորություններ: Կփորձեմ իմ զգացումները փոխանցել աշակերտներիս, կբորբոքեմ նրանց մեջ հայրենասիրությունը, նոր մոտեցում կցուցաբերեմ միջանձնային հարաբերություններին, ավելի խիստ պետք է վերաբերվեմ նրանց հայերենին, խոսքին: Գոհ ու շնորհակալ ենք այս ծրագրի կազմակերպիչներից», մեզ հաղորդեց Իրանի Իսլամական Հանրապետության Նորանի եւ Սահակյան ուղեցույցների ուսուցիչ Ժոզեֆ Սուքիասյանը:

«Ունենալով տեխնիկական կրթություն, պահանջ զգացի այս հագեցած ծրագիրը յուրացնելու: Բոլորը նոր էր եւ ուսանելի, ամեն ինչ առաջին անգամ էի տեսնում, հագեցած հայրենասիրությամբ էի պտտում ամենուր: Ծանոթացա նոր տեսություններին, մանկավարժական եւ հոգեբանական շատ նրբություններ յուրացրեցի, շատ փոփոխություններ ունեմ անելու այնտեղ, նոր մոտեցումներ պիտի ցուցաբերեմ: Շատ շնորհակալ ենք, շատ, ամենքից», նշեց Հայկուհի Խորոզյանը՝ Դամասկոսի Սրբոց Թարգմանչաց ճեմարանի մանկապարտեզպանուհին:

Այսօր «Սփյուռք» գիտաուսումնական կենտրոնի 2003 թ.-ի վերապատրաստման դասընթացների փակման արարողությունն է: Սփյուռքահայ մանկավարժները հուզված են, քանի որ նորից ստիպված էին հեռանալ հայրենիքից, բայց ոգեւորված էին, քանի որ նոր ասելիք ունեն իրենց աշակերտներին:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՄԱՆԱՍՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Մարզական

«Բանանցը» վճռականորեն է տրամադրված

Այսօր Երեւանում մեծ ֆուտբոլի օր է: «Հանրապետական» մարզադաշտում ժամը 19-ին կսկսվի ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի նախնական փուլի «Բանանց»-«Հապոել» պատասխան հանդիպման մեկնարկը: Հիշեցնենք, որ երկու շաբաթ առաջ Ռոտերդամում անցկացված խաղում մեր ֆուտբոլիստները պատվաբեր ոչ-ոքի (1-1) արդյունքի էին հասել: Ուստի այսօրվա խաղում «Բանանցը» հիանալի հնարավորություն ունի հաղթահարելու իսրայելական արգելապատնեշը:

«Բանանցը» վճռականորեն է տրամադրված

Այս մասին խոսվեց նաեւ հանդիպման նախօրեին կայացած մամուլի ասուլիսում: Լրագրողների հետ հանդիպման էր եկել միայն «Բանանցի» գլխավոր մարզիչ Հովհաննես Զանազանյանը: Հյուրերի մարզիչ Դրոր Կաշտանը, չնայած նախնական պայմանավորվածությանը, հրաժարվել էր ասուլիսին մասնակցելուց: Այնպես որ հայ լրագրողներն այդպես էլ հնարավորություն չունեցան ծանոթանալու առաջիկա հանդիպման վերաբերյալ «Հապոելի» մարզչի կարծիքին:

Իսկ ահա Հովհաննես Զանազանյանը հանգամանորեն ծանոթացրեց նախապատրաստական աշխատանքների ընթացքին եւ թիմում տիրող իրավիճակին: «Բանանցն», ուսումնամարզական հավաք է անցկացրել: Տղաների պատրաստվածությունը ստուգվել է «Սպարտակի» հետ անցկացրած ստուգողական խաղում: Զանազանյանը նշեց, որ տղաներն ամենայն լրջությամբ ու պատասխանատվությամբ են պատրաստվել «Հապոելի» հետ հանդիպմանը: Նա հավաստիացրեց, որ թիմն ընտրելու է հարձակողական ոճի խաղ եւ ձգտելու է ակտիվ գործողություններով հասնել հաղթական արդյունքի: Թիմն անպայման պետք է ձգտի գոլ խփել, միեւնույն ժամանակ դարպասն անառիկ պահել: Ըստ գլխավոր մարզչի, Ռոտերդամում մրցավեճի առաջին խաղակեսն էր, երկրորդը պիտի կայանա Երեւանում: Նա գոհ է տղաների վերաբերմունքից, Ռոտերդամում թիմի ցուցադրած խաղից: Իրենց վարպետությամբ, պրոֆեսիոնալ վերաբերմունքով աչքի են ընկնում «Բանանցի» ուկրաինացի լեգեոներները, առանց որոնց, Զանազանյանի կարծիքով, շատ դժվար կլիներ: Այսօրվա խաղում էլ մարզիչն իր սաներին ցուցում է տվել առաջին իսկ րոպեներից ակտիվորեն գրոհել, ճնշում գործադրել մրցակցի դարպասին: Միայն հարձակողական ակտիվ խաղի շնորհիվ է հնարավոր հաջողության հասնել: «Բանանցի» ֆուտբոլիստները լավ գիտակցում են, որ մրցակիցը Երեւանում անպայման հաղթանակի է ձգտելու, փորձելու է գտնել հակախաղ:

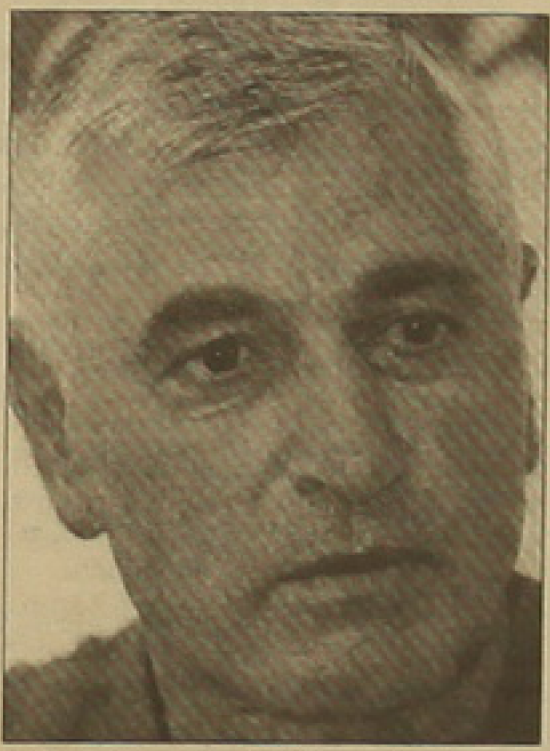

Հովհաննես Զանազանյանը նաեւ տեղեկացրեց, որ շուտով թիմը Դոնեցկի «Մետալուրգից» համալրում է ստանալու: Թիմում կընդգրկվի եւս մեկ ուկրաինացի կիսապաշտպան: Եվ եթե «Բանանցը» հաջողությամբ հաղթահարի առաջին փուլի արգելքը, ապա երեւանցիները հաջորդ հանդիպմանը կներկայանան ավելի ուժեղ կազմով: Խոսքն առաջին հերթին «Բանանցի» ավագ Արամ Հակոբյանի մասին է, որի որակազրկման ժամկետը լրանում է եւ որն իրավունք ունի մասնակցելու հաջորդ փուլի խաղին:

Մեզ մնում է հաջողություն մաղթել «Բանանցին» այսօրվա վճռորոշ խաղում: Իրոք որ երեւանցիները հիանալի հնարավորություն ունեն հաղթահարելու իսրայելական արգելապատնեշը: Մնում է միայն, որ մեր ֆուտբոլիստները գործեն հաղթանակի հասնելու վճռականությամբ, դրսեւորեն բարձր վարպետություն ու կամային հատկանիշներ: Ոչ պակաս կարեւոր է նաեւ մարզական բախտը, որի առկայության դեպքում ամեն ինչ կարող է հաջող ավարտ ունենալ:

«Չելսին» մտավ խմբային մրցաշար

Հայտնի դարձան չեմպիոնների լիգայի խմբային մրցաշարի առաջին չորս մասնակիցները, որոնք նախապես որոշված 16 ուժեղագույնների հետ կպայքարեն պայքարը պատվավոր մրցանակի համար: Այդ թիմերից մեկը «Չելսին» է, որի նոր սեփականատեր Ռոման Աբրամովիչը ավելի քան 100 մլն դոլար էր ծախսել թիմի կազմն ուժեղացնելու համար: Եվ ծախսած գումարներն իրենց արդարացրին: «Չելսին» երկու հանդիպումներում էլ հաղթելով Սլովակիայի «Ժիլինային» (2-0, 3-0), մտավ չեմպիոնների լիգայի խմբային մրցաշար:

Ուժեղագույնների խմբում իր տեղը հաստատեց նաեւ Բելգիայի «Անդերլեխտը»: Բելգիացիները 2-րդ խաղում էլ հաղթեցին Լեհաստանի «Վիսլային» (1-0): Առաջին խաղում լեհերը պարտվել էին 1-3 հաշվով:

Մեծ դժվարությամբ հաջորդ փուլի ուղեգիր ձեռք բերեց Չեխիայի չեմպիոն «Սպարտան»: Մակեդոնիայի «Վարդարի» հետ սեփական հարկի տակ անցկացրած հանդիպումը չեխերն ավարտեցին ոչ-ոքի (2-2), ընդ որում միայն խաղավարտից 7 րոպե առաջ հավասարեցրին հաշիվը: Չեխերը հաջորդ փուլ մտան շնորհիվ առաջին խաղում տոնած հաղթանակի (3-2):

Ուժեղագույնների խմբում հանդես գալու իրավունք նվաճեց նաեւ իսպանական «Դեպորտիվոն»: 16-րդ րոպեին Լուկեի խփած միակ գնդակը հաղթանակ պարգեւեց իսպանացիներին «Ռոզենբորգի» հետ մրցավեճում: Չեմպիոնների լիգայի խմբային մրցաշարի մյուս 12 մասնակիցները որոշվեցին երեկ ու երեկոյան:

Իտալական թիմերը սպառնում են բոյկոտով

Իտալիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի որոշումը «B» սերիայի առաջնության թիմերի քանակը 20-ից 24-ի հասցնելու վերաբերյալ, բուռն դժգոհության տեղիք է տվել: Երկրորդ դիվիզիոնի 20 թիմերից 19-ը որոշել են բոյկոտել Իտալիայի գավաթի եւ առաջնության մեկնարկային երեք տուրերի հանդիպումները, եթե ֆեդերացիան չփոխի իր որոշումը: Հիշեցնենք, որ այդ որոշմամբ անցյալ մրցաշրջանում «B» սերիային հրաժեշտ տված թիմերին թույլատրվել է պահպանել իրենց տեղն առաջնությունում: Բացի այդ, «Ֆիորենտինային», որը պետք է խաղար «C1» սերիայի առաջնությունում, տեղափոխել էին «B» խումբ «Կոզենցի» թիմի փոխարեն, որը ֆինանսական հիմնախնդիրներ ունի: Փաստորեն, ֆեդերացիան խախտել է մարզական սկզբունքը: Ակումբների հայտարարությանն ի պատասխան, երկրի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Ֆրանկո Կաբարոն սպառնացել է թիմերին դրամական տուգանքների ենթարկել:

Կրեսպոյի տրանսֆերը «Չելսիին» 30 մլն եվրո արժեցավ

«Ինտերի» նախագահ Մասիմո Մորատին պաշտոնապես հաստատել է «Չելսիի» կողմից թիմի արգենտինացի հարձակվող Էռնան Կրեսպոյի գնման փաստը: Իտալական լրատվամիջոցների հաղորդման համաձայն, Կրեսպոյի համար «Չելսին» «Ինտերին» 30 մլն եվրո պետք է վճարի: Արգենտինացի ֆուտբոլիստն ակումբի հետ հնգամյա պայմանագիր է կնքել եւ տարեկան 5 մլն եվրո աշխատավարձ կստանա: Հետաքրքրական է, որ «Ինտերում» Կրեսպոն տարեկան 3,5 մլն եվրո էր ստանում:

«Ինտերի» մարզական տնօրեն Մարկո Բրանկան նախկինում բացառում էր «Չելսիի» հետ գործարքի կնքման հնարավորությունը, սակայն անգլիական ակումբի առաջարկած 30 մլն եվրո գումարն անմիջապես լուծեց բոլոր հարցերը: Հետաքրքրական է, որ Կրեսպոյի տեղափոխման վերաբերյալ իր բացասական կարծիքն է արտահայտել թիմի ռմբարկու Քրիստիան Վիերին՝ մեղադրելով ակումբին հարձակվողին վաճառելու համար: Ըստ Վիերիի, եթե թիմը ցանկություն ունի միջազգային եւ ներքին մրցասպարեզներում նվաճումների հասնել, ապա չպետք է հրաժարվի իր լավագույն ֆուտբոլիստներից մեկի ծառայություններից:

Այսպիսով, 28-ամյա ֆուտբոլիստը դարձավ «Չելսիի» 9-րդ նորեկը: Նա շատ ուրախ է, որ անգլիական թիմում հնարավորություն կունենա խաղալու իր հայրենակից, Արգենտինայի հավաքականի խաղընկերոջ՝ Խուան Սեբաստիան Վերոնի հետ: Նոր ֆուտբոլիստների գնման համար Ռոման Աբրամովիչն արդեն 90 մլն ֆունտ ստեռլինգ է ծախսել:

Արգենտինական «Ռիվեր փլեյթում», իտալական «Պարմայում», «Լացիոյում» եւ «Ինտերում» հանդես գալու ընթացքում Կրեսպոն ընդհանուր առմամբ անցկացրած 315 խաղում խփել է 167 գնդակ:

«Միլանի» վեցերորդ բրազիլացին

Բրազիլացի կիսապաշտպան Կական չորսամյա պայմանագիր է կնքել իտալական «Միլանի» հետ: Նրա տրանսֆերը «Միլանին» 8,2 մլն դոլար արժեցավ: «Սան Պաուլոյի» կիսապաշտպանը չեմպիոնների լիգայի գավաթակրի կազմում բրազիլացի վեցերորդ ֆուտբոլիստը կդառնա: Թիմում արդեն հանդես են գալիս Կաֆուն, Ռիվալդոն, Ռոկե Ժունիորը, Սերժինյոն եւ Դիդան:

Կասպարով-Պոնոմարյով մրցախաղի անցկացումը վտանգված է

Ինչպես հայտնի է, սեպտեմբերի 18-ից հոկտեմբերի 7-ը Յալթայում պետք է կայանա շախմատի աշխարհի չեմպիոնի կոչման համար Գարրի Կասպարով-Ռուսլան Պոնոմարյով մրցամարտը: Այդ օրերին Յալթայում նախատեսված է ԱՊՀ երկրների ղեկավարների հերթական գագաթաժողովը: Մրցախաղի կազմակերպիչների մտահղացմամբ խորհրդանշական առաջին քայլերը պիտի կատարեն Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի նախագահներ Վլադիմիր Պուտինն ու Լեոնիդ Կուչման: Սակայն Ռուսլան Պոնոմարյովն առայժմ չի համաձայնվում ստորագրել մրցախաղի անցկացման վերաբերյալ պայմանագիրը՝ առաջ քաշելով մի շարք պահանջներ: Այնպես որ, մրցախաղի անցկացումը վտանգված է: ՖԻԴԵ-ն Պոնոմարյովին զգուշացրել էր, որ եթե մինչեւ երկուշաբթի օրը չստանա նրա ստորագրած պայմանագիրը, ապա կորակազրկի նրան: Այդ դեպքում Գարրի Կասպարովի հետ խաղալու իրավունք կվերապահվի ուկրաինացի մեկ այլ գրոսմայստերի՝ Վասիլի Իվանչուկին: Չնայած սպառնալիքներին, Պոնոմարյովն այդպես էլ չստորագրեց պայմանագիրը: Փոխարենը Կիեւում կայացած մամլո ասուլիսում Պոնոմարյովի ներկայացուցիչները հայտարարել են, որ մինչեւ վերջ պայքարելու են աշխարհի չեմպիոնի շահերը պաշտպանելու համար, եւ որ ՖԻԴԵ-ն պարտավոր է բավարարել ուկրաինացի գրոսմայստերի պահանջները: Ի դեպ, ՖԻԴԵ-ն արդեն որոշ զիջումներ կատարել է Պոնոմարյովին՝ կատարելով նրա պահանջներից մի քանիսը: Այսպես, պայմանագրից հանվել է այն կետը, ըստ որի ՖԻԴԵ-ն իրավունք ունի փոխելու հանդիպման մասնակիցներին: Բացի այդ, լրացուցիչ մրցախաղի անհրաժեշտության դեպքում մասնակիցներին հանգստյան օր չի հատկացվելու: Մրցամարտի մրցավարներից մեկը կնշանակվի ռուսալեզու անձանցից՝ Պոնոմարյովի թվարկած ցանկից: Մասնակիցների հակադոպինգային ստուգումները կկատարվեն ոչ թե Ռուսաստանի կամ Ուկրաինայի, այլ ցանկացած մյուս երկրներից մեկի լաբորատորիայում: Եվ ամենագլխավորը՝ ՖԻԴԵ-ն Պոնոմարյովին եւս մեկ հնարավորություն է ընձեռել վերջնականապես վճիռ կայացնելու համար: Պոնոմարյովը պետք է մինչեւ օգոստոսի 28-ը մոսկովյան ժամանակով ժամը 14-ը ՖԻԴԵ-ի նստավայր ուղարկի մրցախաղին մասնակցելու վերաբերյալ ստորագրված պայմանագիրը: Հակառակ դեպքում՝ ՖԻԴԵ-ի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովն իրեն իրավունք է վերապահում որոշում կայացնել Պոնոմարյովին որակազրկելու մասին: Ճիշտ է, այդ քայլին դիմելն այնքան էլ հեշտ չի լինի, քանի որ Ռուսլան Պոնոմարյովի փաստաբան Գրիգորի Գինզբուրգն էլ իր կողմից է սպառնացել շախմատի միջազգային ֆեդերացիային: Նա հայտարարել է, որ այդ դեպքում ստիպված կլինի դիմել Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմային՝ խնդրելով նրան չեղյալ համարել մրցախաղը: Պոնոմարյովի կողմնակիցները գտնում են, որ Կասպարով-Իվանչուկ մրցախաղի նկատմամբ ոչ մի հետաքրքրություն չի ցուցաբերվի, եւ մրցանակային հիմնադրամի կազմակերպմանը ոչ ոք չի նպաստի:

Հիշեցնենք, որ մրցախաղի մրցանակային ընդհանուր հիմնադրամը 1 մլն դոլար է: Մրցակարգի համաձայն, այդ գումարի 20 տոկոսը պետք է փոխանցվի ՖԻԴԵ-ի հիմնադրամին: Մնացած գումարի 55 տոկոսը կստանա հաղթողը, 45 տոկոսը՝ պարտվողը: Մրցակիցները կանցկացնեն 12 պարտիա: Ոչ-ոքի արդյունքի դեպքում կանցկացվի լրացուցիչ մրցախաղ: Մրցամարտը նախատեսված է ավարտել հոկտեմբերի 7-ին:

Բեքհեմը հայտնվել է ընտրության առջեւ

Մադրիդի «Ռեալի» եւ Անգլիայի հավաքականի կիսապաշտպան Դեւիդ Բեքհեմին շուտով հարկ կլինի ընտրություն կատարել հավաքականի եւ թիմի միջեւ: Հարցն այն է, որ սեպտեմբերի 3-ին նախատեսված է «Ռեալի» հանդիպումը «Վիլյառեալի» հետ Իսպանիայի առաջնության 2-րդ տուրում: Միեւնույն ժամանակ Բեքհեմը պետք է մասնակցի Անգլիայի հավաքականի ուսումնամարզական հավաքին՝ նախապատրաստվելով սեպտեմբերի 6-ին եւ 10-ին Մակեդոնիայի եւ Լիխտենշտեյնի հավաքականների հետ Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցախաղերին:

Բրիտանական լրատվամիջոցների հաղորդագրության համաձայն Անգլիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Սվեն Գորան Էրիկսոնն այդ հարցի կապակցությամբ նշել է, որ Դեւիդն ազգային հավաքականի ավագն է եւ պարտադիր կներկայանա հավաքին, քանի որ ֆուտբոլիստը եւս ցանկություն ունի խաղալու հավաքականում: Բացառված չէ, որ անգլիացիները կօգտվեն ՖԻՖԱ-ի կանոնակարգից, որի համաձայն, ակումբները պարտավոր են իրենց խաղացողներին տրամադրել հավաքականներին խաղից 5 օր առաջ:

Իսկ «Ռեալը» պատրաստվում է վիճելի հարցը լուծել Անգլիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի հետ բանակցելով: «Ռեալի» գլխավոր մարզիչ Կառլոս Կեյրուշը նշել է, որ թիմին դժվարին մրցախաղեր են սպասում, ուստի Բեքհեմն իրեն անհրաժեշտ է ոչ պակաս, քան Անգլիայի հավաքականին:

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի ուղեգրերի տերերը որոշվեցին

Ավարտվեց Ինտերտոտոյի գավաթի խաղարկությունը, որն ի հայտ բերեց ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարի 3 մասնակիցներին: Այդ մրցաշարում հանդես գալու իրավունք նվաճեցին իտալական «Պերուջան», գերմանական «Շալկե-04»-ը եւ իսպանական «Վիլյառեալը»: «Պերուջայի» ֆուտբոլիստները, որոնք դեռեւս առաջին խաղում հաղթելով Գերմանիայի «Վոլֆսբուրգին» (1-0), լավ հնարավորություն էին ստացել նվաճելու ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի ուղեգիրը, սեփական հարկի տակ էլ 2 անպատասխան գնդակ խփեցին: «Շալկե-04»-ը թեեւ սեփական հարկի տակ ավստրիական «Պաշինգի» հետ հանդիպումն ավարտեց ոչ-ոքի (0-0), սակայն, ի հաշիվ մրցակցի դաշտում տոնած հաղթանակի (2-0), նվաճեց ուղեգիրը: Նույն ճակատագրին արժանացավ նաեւ իսպանական «Վիլյառեալը»: Հոլանդական «Հերենվենի» հետ խաղում դարպասները մնացին անառիկ: Դա էլ բավական էր բաղձալի ուղեգրին տիրելու համար, քանի որ Հոլանդիայում իսպանացիները հաղթել էին 2-1 հաշվով:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԵՐԵՎԱՆ

Հակամրցակցային համաձայնությունը չէր պատճառը

Երբ երթուղային տաքսիները ձմռանը երթուղիներ դուրս չէին եկել

Մայրաքաղաքի բնակիչների հիշողությունից դեռևս անհետացած չեն լինի այս տարվա ցրտաշունչ ձմեռվա մի քանի օրերը, երբ առավոտյան աշխատանքի դուրս գալով, քաղաքի փողոցները տեսանք առանց հիմնական փոխադրամիջոցի՝ միկրոավտոբուսների: Տեղի ունեցածի մասին այդ ժամանակ տրվեցին բացատրություններ, սակայն գլխավոր հարցը մնաց՝ արդյոք տեղի ունեցածը չպե՞տք է դիտարկվեր տնտեսական մրցակցության պաշտպանության տեսանկյունից:

Համապատասխան հանձնաժողովի այն ժամանակվա նախագահ Սամվել Ստեփանյանը տեղեկացրեց, որ հարցի կապակցությամբ ուսումնասիրություններ են սկսելու: Կատարվե՞լ են դրանք և ի՞նչ արդյունքներ ու եզրակացություններ են ստացվել: Այս հարցերի շուրջ զրուցելու նպատակով հանդիպեցինք տնտեսական մրցակցության պաշտպանության պետական հանձնաժողովի անդամ Արտաշես Բախշյանին:

Մեր զրուցակիցը նշեց, որ 2 օրվա ընթացքում երթուղային տաքսիների թիվը պակասեց գրեթե 10 անգամ: Դրա հիմնական պատճառը, ըստ հանձնաժողովի անդամի, երթուղայինների կախվածությունն էր գազից: Հանձնաժողովը վտանգավոր է համարել տրանսպորտային տնտեսության կախվածությունը վառելիքի այս կամ այն տեսակից և պահանջել, որ Երևանի քաղաքապետարանը խիստ վարչակա՛ն միջոցառումներ կիրառի երթուղագծերը շահագործող տնտեսվարողների նկատմամբ: Բանն այն է, որ ի պատասխան հանձնաժողովի հարցման, թե արդյոք երթուղային տաքսիների գազով սպասարկումը պայմանագրայի՞ն կետ է, քաղաքապետարանի տրանսպորտի վարչությունից բացասական պատասխան է ստացվել: Մյուս հարցումներին, թե առաջացած վիճակի պատճառով քանի՞ պայմանագիր է չեղյալ համարվել, քանիսի՞ հետ է գործունեությունը դադարել և ընդհանրապես ինչպե՞ս է արձագանքել քաղաքապետարանը, վերջինս պատասխանել է, որ իրենք կանչել են տնտեսվարող սուբյեկտին և համոզել ու ստիպել, որ նա կատարի իր պայմանագրային պարտավորությունները: Առաջացած խնդիրը, սակայն տեխնիկական է եղել:

Գազով աշխատող միկրոավտոբուսները բենզինով աշխատեցնելու համար որոշ սարքավորումներ պետք է փոխվեն, ինչի համար մեկ-երկու օր է պահանջվում: Ճիշտ է, 2-3 օր հետո խնդիրը լուծվեց այն դեպքում, երբ գազի խնդիրը լուծվեց 7 օր հետո, բայց Արտաշես Բախշյանն այն կարծիքի է, որ պետք էր ավելի խիստ միջոցներ ձեռնարկվեին: Այսինքն՝ պետք է գիտակցվի, որ պայմանագիր է խախտվում երթուղի դուրս չգալով և դա խիստ հետևանքներ կարող է ունենալ, ընդհուպ պայմանագրի դադարեցումը և նոր մրցույթի անցկացումը:

Այդուհանդերձ, Արտաշես Բախշյանը գտնում է, որ հանձնաժողովի մոտեցումը տվեց իր դրական արդյունքն այս խնդրի կարգավորման հարցում: Այն արագ արձագանքվեց, առանձին վարույթ բացվեց, հասարակության և հատկապես շահագրգիռ կողմերի ուշադրությունը հրավիրվեց այս հարցի վրա: Եվ ամենակարևորը, բարձր ատյաններում քննարկվեց գազից տրանսպորտի կախվածության խնդիրը: Արդյունքում, այս տարվա ապրիլին, երբ գազի գները 30 տոկոսով բարձրացան, ձմեռվա պատմությունը երթուղիներում չկրկնվեց:

Մեզ հետաքրքրում էր, թե գերիշխող դիրքի չարաշահում կամ հակամրցակցային համաձայնություն այդ օրերին չի՞ արձանագրվել: Հանձնաժողովի ներկայացուցիչը նախ տեղեկացրեց, որ գերիշխող դիրք նախորդ տարի կատարված ուսումնասիրությունների արդյունքում երթուղային տաքսիների ոլորտում չի հայտնաբերվել: Հետևաբար, չի կարելի խոսել գերիշխող դիրքի չարաշահման մասին:

Ինչ վերաբերում է հակամրցակցային համաձայնություններին, ապա օրենքով նման դեպքերի սպառիչ ցանկ է նախատեսված: Դրանցից առաջինը գնի արհեստական բարձրացումն է, որը տվյալ դեպքում չարձանագրվեց, քանի որ տեղափոխման գինը մրցութային պայման է: Երկրորդը շուկայի բաժանումն է տարածքային սկզբունքով: Սա նույնպես մրցույթի պայման է, և շուկան տարաբաժանված է երթուղիների: Երրորդը՝ այլ տնտեսվարող սուբյեկտների շուկա մուտք գործելուն խոչընդոտելը կամ շուկայից դուրս մղելը: Սա նույնպես չի արձանագրվել, քանի որ նույնպես մրցույթի հաղթողի հետ պայմանագրով է սահմանվել: Եվ չորրորդ՝ խտրական գների սահմանումը, որը ևս չի արձանագրվել: Փաստորեն 4 դեպքերն էլ չեն արձանագրվել:

Ամփոփելով, կարող ենք նշել հետևյալը: Փաստորեն, երթուղային տաքսիների այդ օրերին երթուղի դուրս չգալը չի խախտել «Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության մասին» օրենքը: Սակայն խախտվել են մեր՝ սպառողներիս իրավունքները, ինչն առաջին անգամը չէ: Հետևաբար անհրաժեշտություն է առաջանում, որ օրենքում համապատասխան փոփոխություններ կատարվեն, որոնք բացի տնտեսվարողներից, հակամրցակցային համաձայնությունների և գերիշխող դիրքի չարաշահման տխուր հետևանքներից, կպաշտպանեն նաև սպառողներին:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 28.08.2003 թ. ժ. 9:00-ից սահմանում է արտարժույթի հետևյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման և վաճառքի հետևյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	581.21	575.40	587.00
EUR	1	եվրո	633.93	630.10	637.70
RUR	1	ռուս. ռուբլի	19.12	18.00	20.30

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ կենտրոնական բանկը ՀՀ սպառողական շուկաներում ապրանքների և ծառայությունների գների ուսումնասիրությունների նպատակով պատրաստվում է իրականացնել պարբերական վիճակագրական հարցում, որի հետ կապված հայտարարում է մրցույթ պայմանագրային աշխատակիցներ ներգրավելու համար

Աշխատանքի բնույթը

- Յուրաքանչյուր ամսվա 10-ին, 20-ին և 30-ին այցելություններ Երևան քաղաքի գյուղատնտեսական շուկաներ և մթերային խանութներ:
- Սպառողական ապրանքների և ծառայությունների գների դիտարկում և գրանցում համապատասխան հարցաթերթիկում:
- Գների փոփոխությունների վերաբերյալ մանրածախ ապրանքաշրջանառության ոլորտում ներգրավված վաճառողների կանխատեսումների մասին տեղեկատվության հավաքագրում:
- Հարցաթերթիկների տվյալների մուտքագրում համակարգիչ, ստուգում և ճշգրտում:

Անհրաժեշտ պահանջներ

- Բարձրագույն տնտեսագիտական կրթություն:
- Մակրոէկոնոմիկայի և միկրոէկոնոմիկայի հիմունքների իմացություն:
- Տնտեսական վիճակագրության հիմունքների իմացություն:
- MS EXCEL և MS WORD համակարգչային փաթեթների բավարար իմացություն:

Դիմումները ՀՀ ԿԲ աշխատակազմի Անձնակազմի կառավարման բաժին ներկայացնել մինչև ս. թ. սեպտեմբերի 10-ը, հետևյալ փաստաթղթերի հետ.

- Դիմում,
- Անձնագրի պատճեն,
- Ինքնակենսագրություն,
- Դիպլոմի և դիպլոմի միջուկի պատճեն,
- Երկու գունավոր լուսանկար (3x4),
- Զինվորական գրքույկ,
- Կադրերի հաշվառման անձնական թերթիկ:

Անհրաժեշտության դեպքում զանգահարել հետևյալ հեռախոսահամարներով.

Անձնակազմի կառավարման բաժին	56 14 40
Վիճակագրության վարչություն	58 95 15

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Չինաստանը դարձել է գարեջրային «գերտերություն»

Ճապոնիայի գարեջրագործական «Կիրին» ֆիրմայի անցկացրած ամենամյա հետազոտության տվյալների համաձայն, անցած մեկ տարում Չինաստանին հաջողվել է գարեջրի արտադրության գծով հասնել և անցնել ԱՄՆ-ից, դառնալով գարեջրային «գերտերություն»:

ՉԺՀ-ում արտադրվել է 23,5 մլրդ լիտր գարեջուր: Ամերիկացիները հայտնվել են աշխարհում 2-րդ տեղում, չինացիներին զիջելով՝ ընդամենը մի քանի լիտրով: 3-րդ տեղում Գերմանիան է (10 մլրդ լիտր):

Այս տվյալները բերելով, «Լիբերասիոն» թերթը նշում է, որ չինացիների «ճեղքումը» բացատրվում է բնակչության մի մասի կենսամակարդակի բարձրացմամբ: Վերջին տարիների մեծ քաղաքներում զգալիորեն ավելացել է ռեստորանների և բարերի թիվը:

Աշխարհում գարեջուր արտադրող խոշոր ֆիրմաները մրցակցություն են ծավալել Չինաստանի շուկայում ամրապնդվելու համար: Ամերիկյան, հարավաֆրիկյան, բելգիական, ճապոնական որոշ ընկերություններ խոշոր ներդրումներ են կատարում ՉԺՀ-ում: Իսկ չինական «Ցինդաո» ընկերության գարեջրի շշեր կարելի է տեսնել աշխարհի գրեթե բոլոր ռեստորաններում:

Ամբողջ Չինաստանում գարեջուր արտադրող ձեռնարկությունների թիվը հասնում է 500-ի, իսկ «Ցինդաոյի» արտադրանքը կազմում է չինական գարեջրի ընդհանուր ծավալի 13 տոկոսը:

Պ. Ք.

Ադրբեջանի ԱԳՆ-ն դեմ է ռուսաց լեզվին պետական կարգավիճակ տալուն

ԲԱՔՈՒ, 27 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանի արտաքին գործերի նախարար Վիլայաթ Գուլիևը դեմ է արտահայտվել հանրապետությունում ռուսերենին պետական երկրորդ լեզվի կարգավիճակ տալուն, հաղորդում է «Ինտերֆաքսը»: «Ադրբեջանում միշտ հանդուրժողական վերաբերմունք է եղել այլ լեզուների, մշակույթների հանդեպ: Մենք այսօր էլ դեմ չենք մեր հանրապետության տարածքում ռուսերենի կամ այլ լեզուների օգտագործմանն ու տարածմանը: Սակայն Ադրբեջանի պետական լեզուն ադրբեջաներենն է, և այստեղ որևէ այլ լեզվի չի կարող որևէ կարգավիճակ տրվել», լրագրողներին հայտարարել է Վ. Գուլիևը: Նա նշել է, որ նախկին խորհրդային հանրապետություններում ռուսաց լեզվին պետականի կարգավիճակ տալու հարցը քանիցս արծարծվել է ԱՊՀ երկրների ԱԳՆ ղեկավարների նիստերում:

Այսօր Բաքու կժամանի ԱՄՆ Կոնգրեսի պատվիրակությունը

ԲԱՔՈՒ, 27 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանում ոչ պաշտոնական աղբյուրները հայտնել են, որ օգոստոսի 28-ին Բաքու կժամանի ԱՄՆ Կոնգրեսի պատվիրակությունը՝ հանրապետական կոնգրեսական Կուրտ Վելդոնի ղեկավարությամբ: Ադրբեջանական «Զերկալո» թերթը գրում է, որ Բաքվում ԱՄՆ-ի դեսպանատան մամուլի ծառայությունը հրաժարվել է մեկնաբանություններ տալ այդ առթիվ, իսկ ոչ պաշտոնական աղբյուրները վկայել են, որ օգոստոսի 28-29-ին պատվիրակության անդամներին կընդունեն Ադրբեջանի վարչապետը, խորհրդարանի խոսնակը և առանցքային նախարարները: Բանակցությունների ընթացքում կքննարկվեն տարբեր ոլորտներում, մասնավորապես, էներգետիկական ոլորտում, համագործակցությանը վերաբերող հարցեր:

Ռուսաստանի տուրիզմի միջազգային ակադեմիայի մասնաճյուղ՝ հայկական տուրիզմի ինստիտուտը

Շարունակում է ընդունելությունը 2003/2004 ուստարվա համար
«Կազմակերպության մենեջմենթ» ֆակուլտետում
❐ Տուրիզմի մենեջմենթ
❐ Հյուրընկալության մենեջմենթ
❐ Արտասահմանյան տուրիզմի մենեջմենթ
մասնագիտություններով
(ՀՀ ԿԳՆ լիցենզիա N 110՝ 7.01.2002 թ.), ՌԴ կրթության նախարարություն լիցենզիա N 000113՝ 13.11.2002 թ.), ՌՏՄԱ-ի՝ Ռուսաստանի Դաշնության պետական հավաստագիր N 25-0421՝ 23.09.1998 թ., ՌԴ լիցենզիա N 24-0647՝ 25.12.2001 թ.

Ուսուցման ձևը՝ առկա (ստացիոնար) և հեռակա
Բուհի շրջանավարտներին տրվում է **Ռուսաստանի Դաշնության պետական դիպլոմ:**

Բուհին կից գործում են՝ Նախաբուհական պրոֆիլային դասարաններ (8-ի բազայով)՝ 2 տարի տևողությամբ: Պրոֆիլային դասարանները հաջողությամբ ավարտողներն ընդունվում են բուհի 2-րդ կուրս՝ հանձնելով մեկ քննություն:

Ուսման տևողությունը ՀՏԻ-ում կազմում է.

1. «Մենեջեր» դիպլոմավորված մասնագետի աստիճանի համար՝ 5 տարի:

2. Հեռակա ուսուցման համակարգում «Մենեջեր» դիպլոմավորված մասնագետի աստիճանի համար՝ 6 տարի, այդ թվում՝ մեկ բարձրագույն կրթություն ունեցող անձանց համար՝ 3 տարի:

Քննություններ՝ հայոց լեզու (գրավոր), ռուսաց լեզու (անցնում է ավարտական ատեստատի գնահատականը), օտար լեզու (տեստ) հարցազրույց

Ուսման ընթացքում բուհը կազմակերպում է պրակտիկա և ստաժավորումներ զարգացած տուրիզմի ավելի քան 22 երկրներում (Եգիպտոս, Կիպրոս, Մալթա, Իտալիա և այլն):

375010, ՀՀ, Երևան, Վազգեն Սարգսյան 26
Հեռ.՝ (374 1) 52-05-30
Ֆաքս՝ (374 1) 58-32-29

«Ազգ» տպագրատուն. Երևան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69150. Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության 27. 8. 2003 Գինը 100 դրամ